

De rol van de stedenbouwkundige

Visie Kop van Feijenoord, dS+V i.s.m. BGSV 2008

Stedenbouwkundig plan Pols Katendrecht, dS+V 2003

John Westrik

TUD UHD stedenbouwkundig ontwerpen

dS+V Rotterdam tot 01-11-2009 expert stedenbouw

De rol van de stedenbouwkundige in dienst van de gemeente Rotterdam

Gemeente Rotterdam

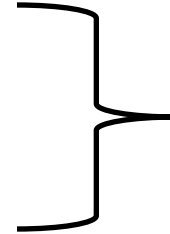
Drie fysieke diensten

Gemeente Werken

Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam

Dienst Stedebouw en Volkshuisvesting

G.W.
OBR
dS+V

gaan fuseren tot
één fysieke
dienst

dS+V ± 1000 medewerkers, verdeeld over 8 vakafdelingen waaronder de vakafdeling Stedenbouw, naast afdelingen als project- en programmamanagement, Verkeer, Wonen, Ruimtelijke en Gebiedsontwikkeling. Ordening

± 50 Stedenbouwkundigen:

5	bij Gebiedsontwikkeling
5	bij Ruimtelijke Ordening
5	bij Verkeer
35	bij Stedenbouw

Verschillende rollen van de stedenbouwkundige bij de dS+V

ontwerpgericht	ontwerp	masterplan stedenbouwkundigplan beeldkwaliteitsplan stedenbouwkundige
----------------	---------	--

randvoorwaarden

ontwerp + strategie	stadsontwikkeling gebiedsontwikkeling
---------------------	--

rekenen + tekenen	haalbaarheid
-------------------	--------------

procesgericht	proces	projectleider projectteam
---------------	--------	------------------------------

proces + vakinhoud	supervisor kwaliteitsteam
--------------------	------------------------------

ontwerp/

Onderzoeksgericht
stad/stadsontwikkeling

geschiedenis van de fysieke

kwaliteitsborging

generieke oplossingen t.a.v.

verkavelingstypen

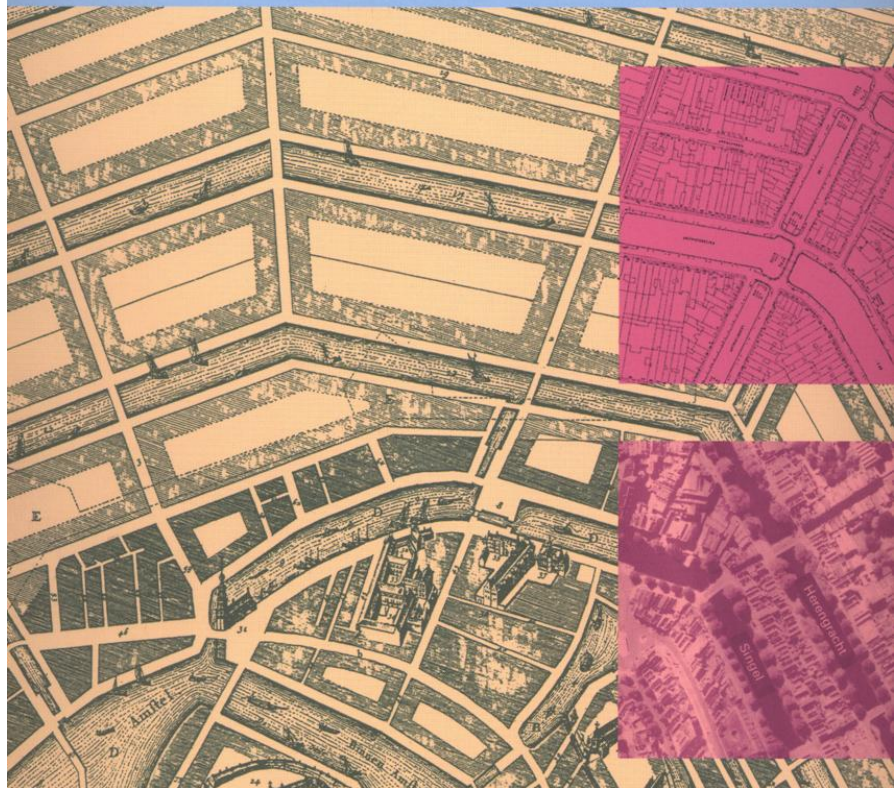
parkeeroplossingen

De kern van de stedenbouw, volgens Jan Heeling, Han Meyer en John Westrik:

- 1: ontwerp van de stadsplattegrond
- 2: ontwerp van de openbare ruimte
- 3: stedenbouwkundige regels voor het bouwen
- 4: ruimtelijk functionele organisatie van de stad

Het ontwerp van de stadsplattegrond

SUN

Het ontwerp van de openbare ruimte

SUN

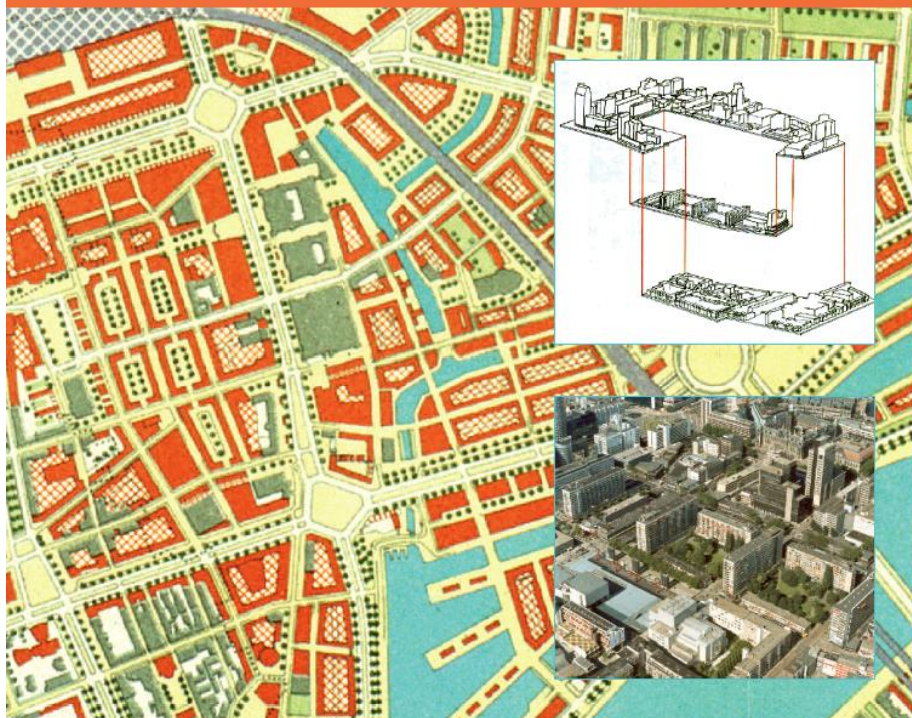
2

Stedebouwkundige regels voor het bouwen

SUN

3

De ruimtelijk- functionele organisatie van de stad

SUN

4

Vertaald naar producten van de dS+V:

Ruimtelijk functionele organisatie van de stad:

- Stadsvisie, structuurvisie (nWRO)
- Binnenstadsvisie
- Gebiedsvisies (masterplannen)
- Hoogbouwnota

Ontwerp v/d stadsplattegrond:

- Masterplan
- Stedenbouwkundig plan
- Bestemmingsplan
- Beeldkwaliteitsplan

Stedenbouwkundig Regels v/h bouwen:

- Stedenbouwkundige randvoorwaarden
- Welstandsparagraaf

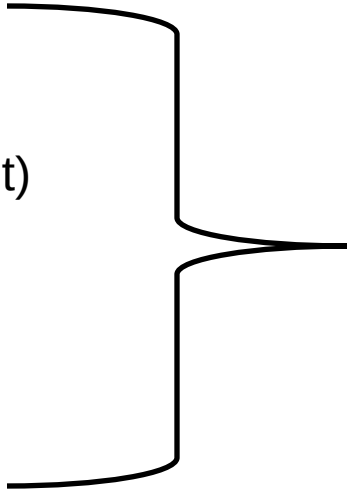
Ontwerp v/d openbare ruimte:

- Inrichtingsplannen

Ruimtelijk functionele organisatie van de stad:

Ruimtelijke toedeling van het stedelijk programma:

- Dichtheid (FSI, won./ha.)
- Menging van functies
- Programma voor de begane grond (plint)
- Bouwhoogte
- Bebouwd – onbebouwd
- Verkeer (circuleren en parkeren)
- Programma voor de openbare ruimte

Hieruit wordt het
programma bij ieder
plan document
samengesteld

Ontwerp v/d stadsplattegrond is de basis van de stedenbouw

Vooraf dient er doelmatige planning van de stad te zijn, hierin wordt bepaald en plaats gegeven aan de toekomstige functioneel-ruimtelijke veranderingen, die vooraf gaan aan een uitbreiding of transformatie van de historisch gegroeide stad.

Als er geen beeld is van de toekomst, kan het verleden niet beoordeeld worden.
(Jan Heeling)

Historische continuïteit

De feitelijke compositie van de stad is opgebouwd uit het samenspel van toekomst, heden en verleden, waarbij geldt dat de stad verandert gedurig maar telkens blijft er meer gelijk dan dat er verandert.
(Jan Heeling)

Onderwerpen lezing

Ruimtelijke plannen gemeente Rotterdam

1. Stadsvisie 2030 (2007)
ruimtelijke economie
hoogwaardige woonmilieus
2. Binnenstadsplan 2020 (2008)
verkeer
hoogbouw
openbare ruimte
3. VIP. Stationsgebied (CDR)
masterplan
stedenbouwkundigplan
beeldskwaliteitsplan
stedenbouwkundige
randvoorwaarden
Weenapoint

Stadsvisie Rotterdam 2030

Waarom een Stadsvisie? Enkele belangrijke urgenties:

- Internationale context
- Ontwikkeling Zuidvleugel
- Economische overgang
- Sociaal-culturele verschuivingen
- Klimaatverandering
- Interne sterkten en zwakten van Rotterdam

Stadsvisie brengt focus aan in ontwikkelingen die op Rotterdam afkomen

Centrale boodschap Stadsvisie Rotterdam 2030

**“Rotterdam bouwt aan een
sterke economie
en een
aantrekkelijke woonstad”**

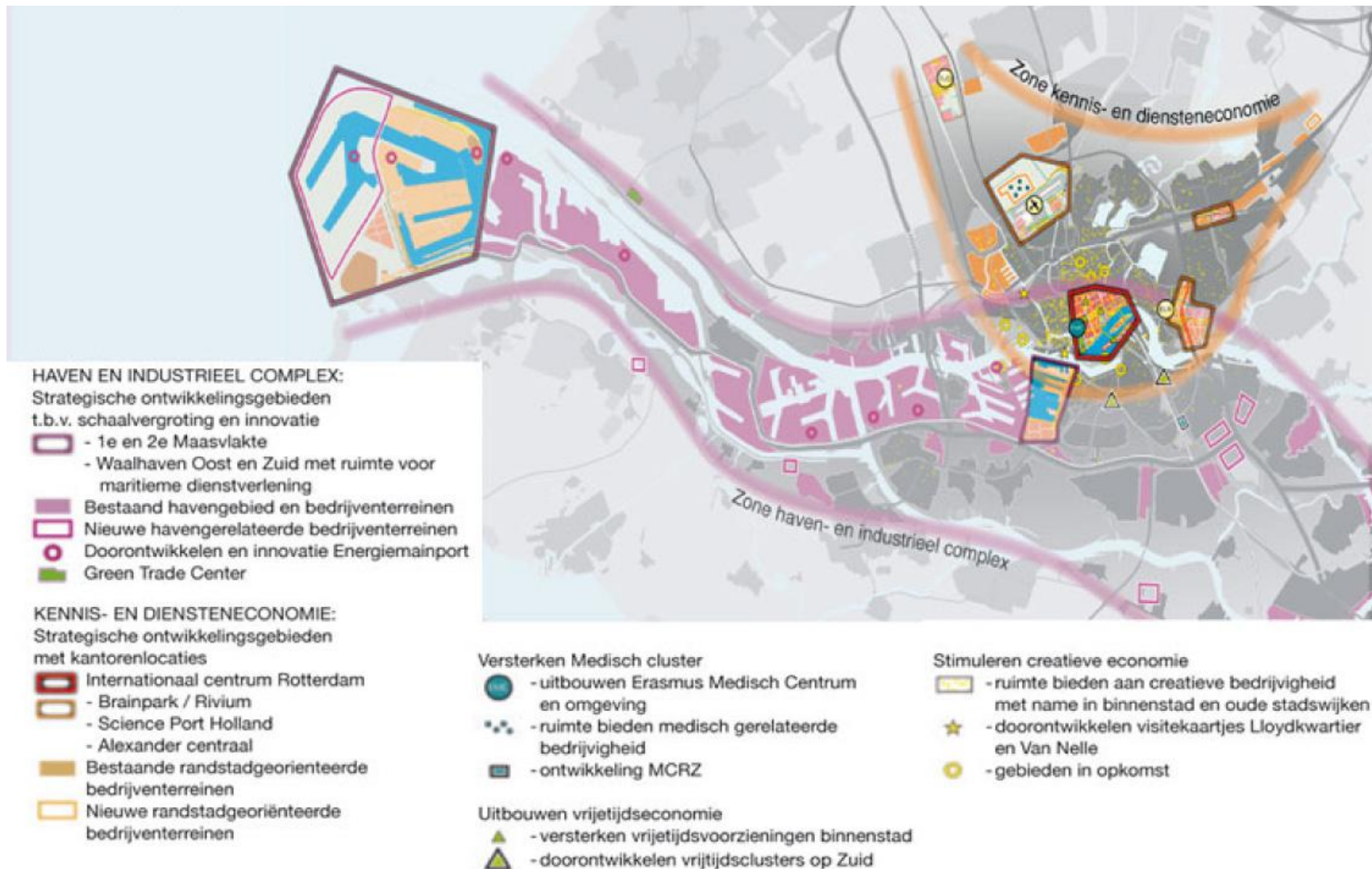
13 VIP-gebieden

**Gebieden die belangrijkst zijn voor realisatie
doelen 'sterke economie' en 'aantrekkelijke
woonstad'**

- 5 VIP-gebieden sterke economie
- 3 VIP-gebieden aantrekkelijke woonstad
- 5 combinatie economie-wonen

Strategie sterke economie

VIP-gebieden 'sterke economie'

- 6 EMC-Hoboken
- 7 Science en Businesspark Schieveen/ Wegen Noordrand
- 8 Stadshavens: RDM, Waalhaven-oost, Rijn-Maashaven
- 9 Maasvlakte 2
- 10 Hoekse Waard

Aantrekkelijke woonmilieus

**Centrumstedelijk
wonen**

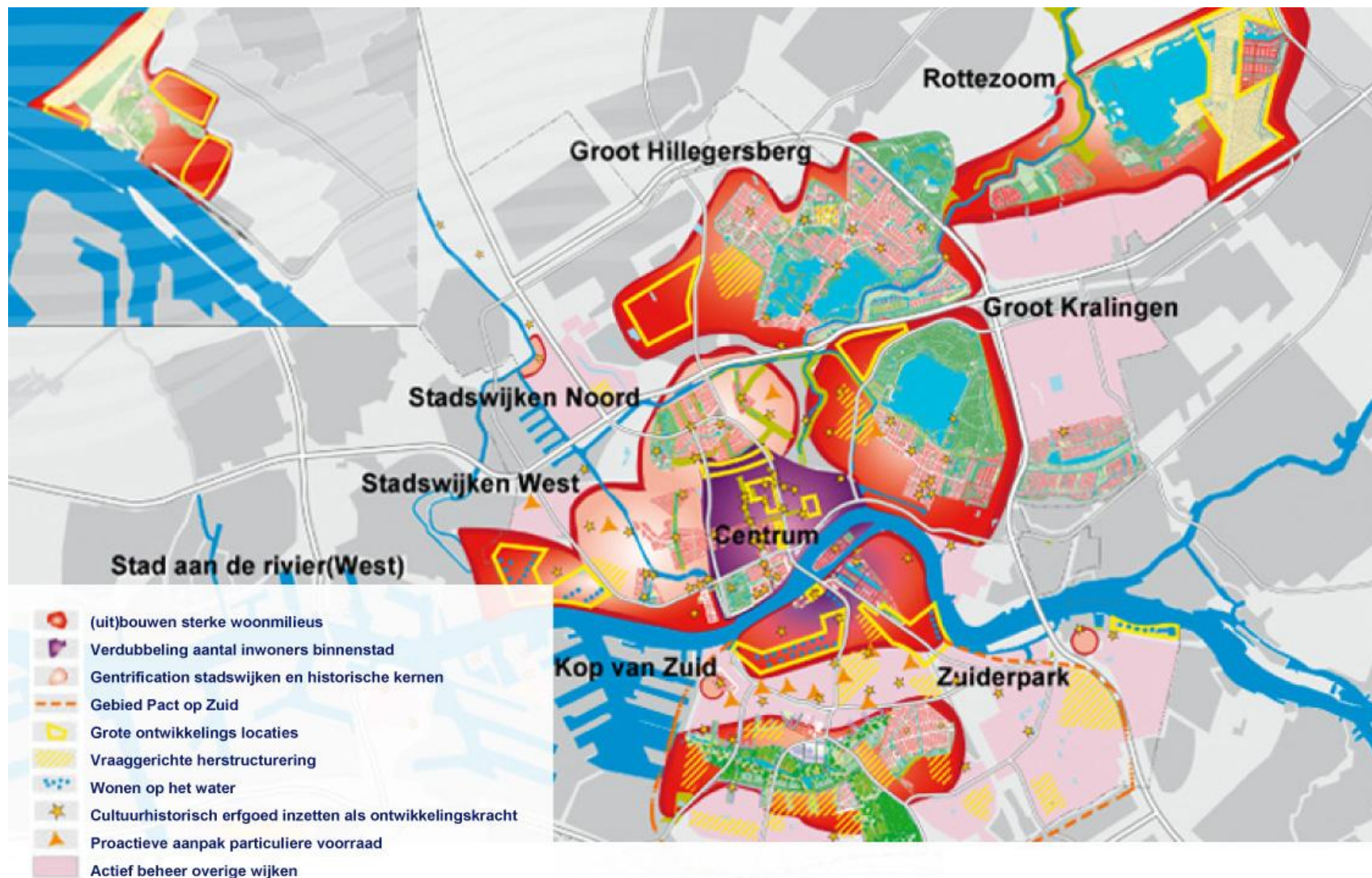
**Rustig stedelijk
wonen**

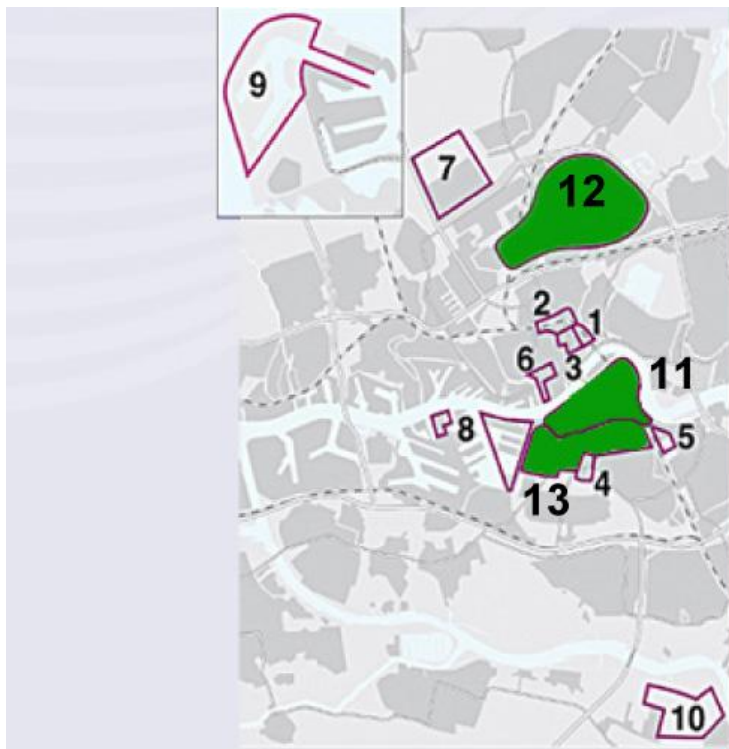
**Groenstedelijk
wonen**

Strategie 'aantrekkelijke woonmilieus'

VIP-gebieden 'aantrekkelijk wonen'

- 11 Woonmilieu Kop van Zuid
Rijn-Maashaven, Parkstad, Afrikaanderwijk
- 12 Woonmilieu Groot Hillegersberg:
Laag Zestienhoven en Schiebroek-Zuid
- 13 Oud Zuid:
aankpak bestaande woningvoorraad

Gecombineerde VIP-gebieden 'economie en wonen'

- 1 Laurenskwartier
- 2 Stationskwartier
- 3 Coolsingel/Lijnbaan
- 4 Ahoy / Zuidplein / Pleinweg
- 5 Stadionpark / nieuwe Kuip

Randvoorwaarden Stadsvisie

Het realiseren van een sterke economie en aantrekkelijke woonstad is alleen mogelijk als aan randvoorwaarden is voldaan met betrekking tot

1. openbare ruimte en water
 - bereikbaarheid
 - milieu
 - cultureel erfgoed en architectuur

Binnenstad Rotterdam

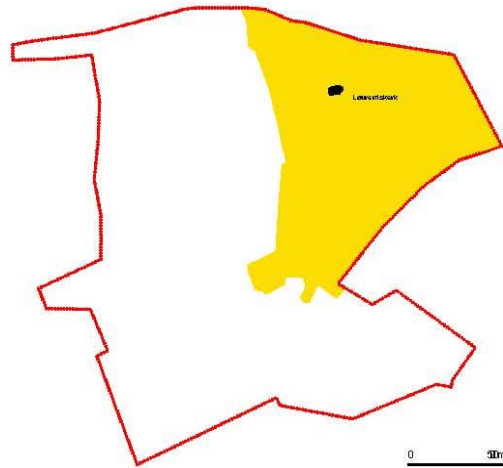
Basisplan

In may 1940 the innercity was bombed by the Germans. 25.000 houses had to be demolished.

“basisplan” for the rebuilding the innercity (1946 design by ir. van Traa).

Historische ontwikkeling

Historical Core

1938

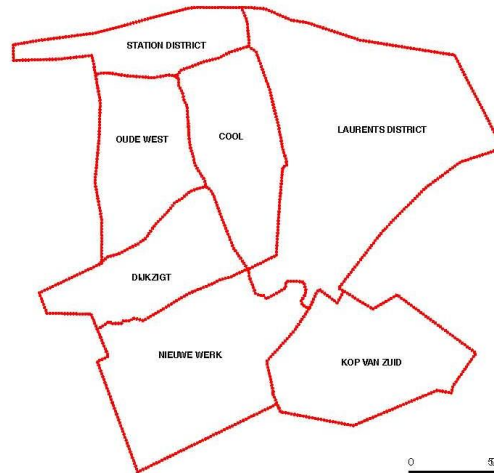

Basisplan 1946

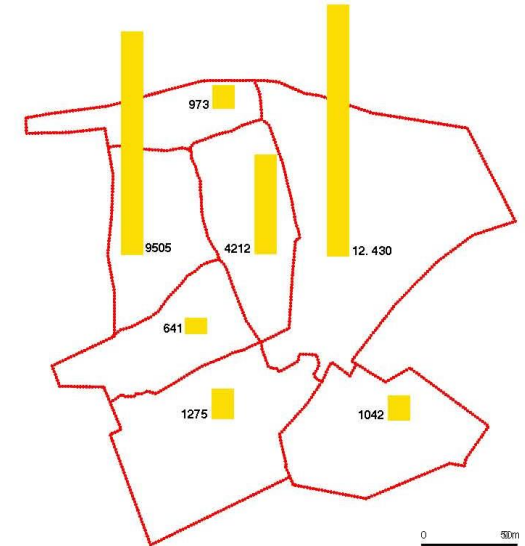
Stedelijke morfologie

Aerial View

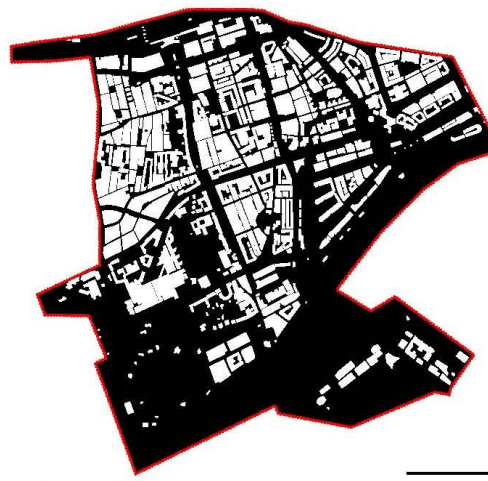
7 Districts

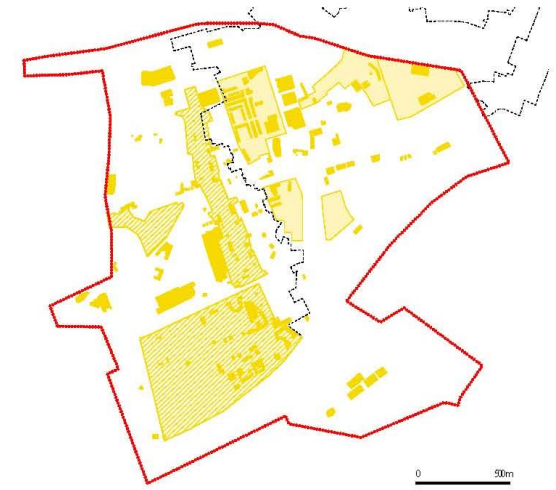
Distribution Population

Built Area

Unbuilt Area

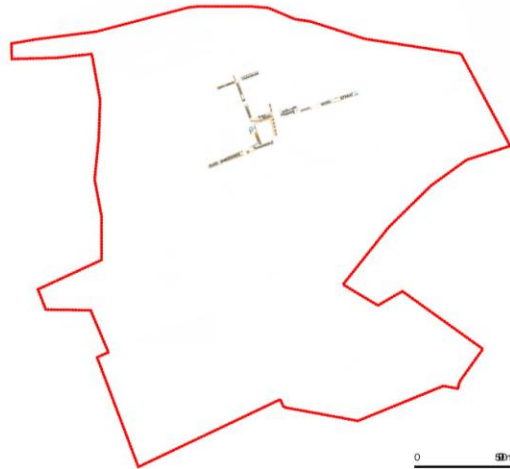

Monuments

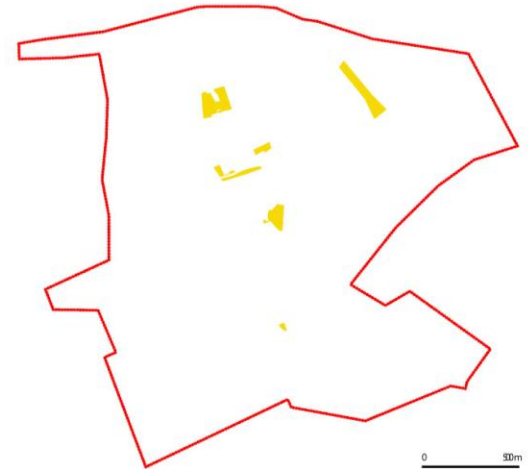
Publieke domein

Infrastructure

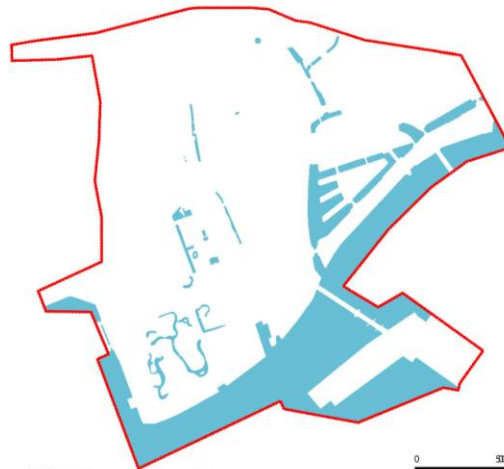
Pedestrian Area

Squares

Green Area

Water bodies

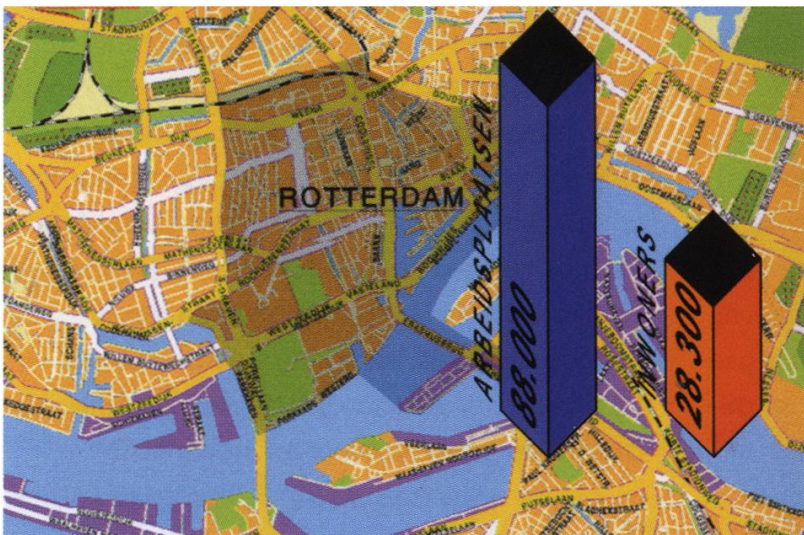

Image

De binnenstad vergeleken

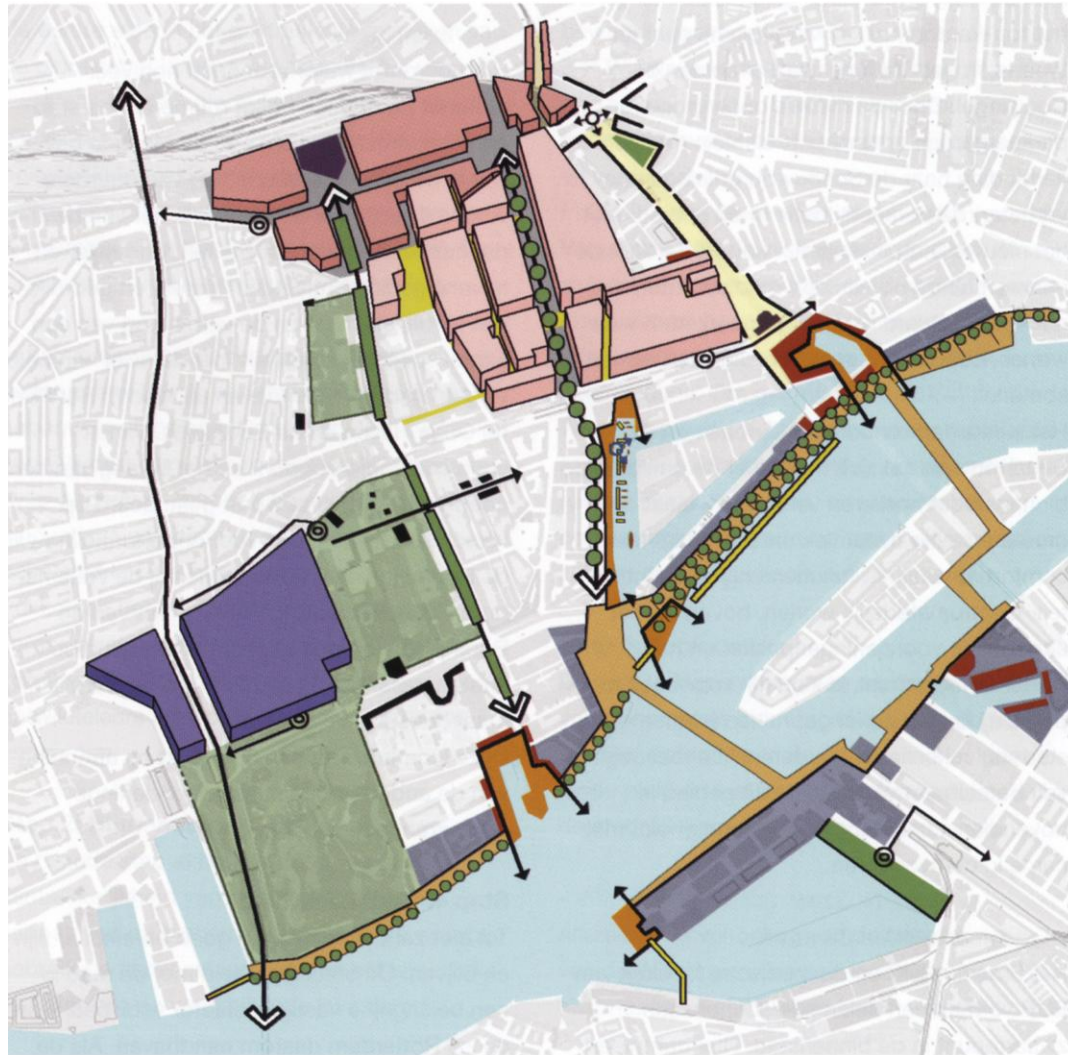

Relatie tussen het aantal arbeidsplaatsen en inwoners in de binnenstad in Amsterdam en Rotterdam

In de stadsvisie heeft Rotterdam aangegeven meer inwoners te wensen, daarom wil de gemeente 10.000 nieuwe woningen in de binnenstad realiseren.

De binnenstad

Top-locaties en openbare ruimte in de binnenstad.
Het centrum bevindt zich op beide oevers van de rivier (inclusief de Kop van Zuid)

Internationale stad aan de rivier

legenda

Exelente haven:

- Intensivering en vernieuwing van haven(gerelateerde) functies
- Transformatie naar kennis, innovatie, energie en creatieve economie

- Versterken maritieme dienstverlening
- Herstructurering bedrijventerrein
- Nieuwe locatie binnenvaart
- Verbeteren relatie haven-stad

(overig havengebied zie kaart "Versterken economische structuur")

Van haven naar stad:

- Lloydkwartier / Stadshavens Noord
- Kop van Zuid en omgeving
- Onderzoek nieuwe vormen wonen op water
- Onderzoek naar verplaatsen binnenvaart
- Studie brugverbinding
- China - center
- Eat en Meet

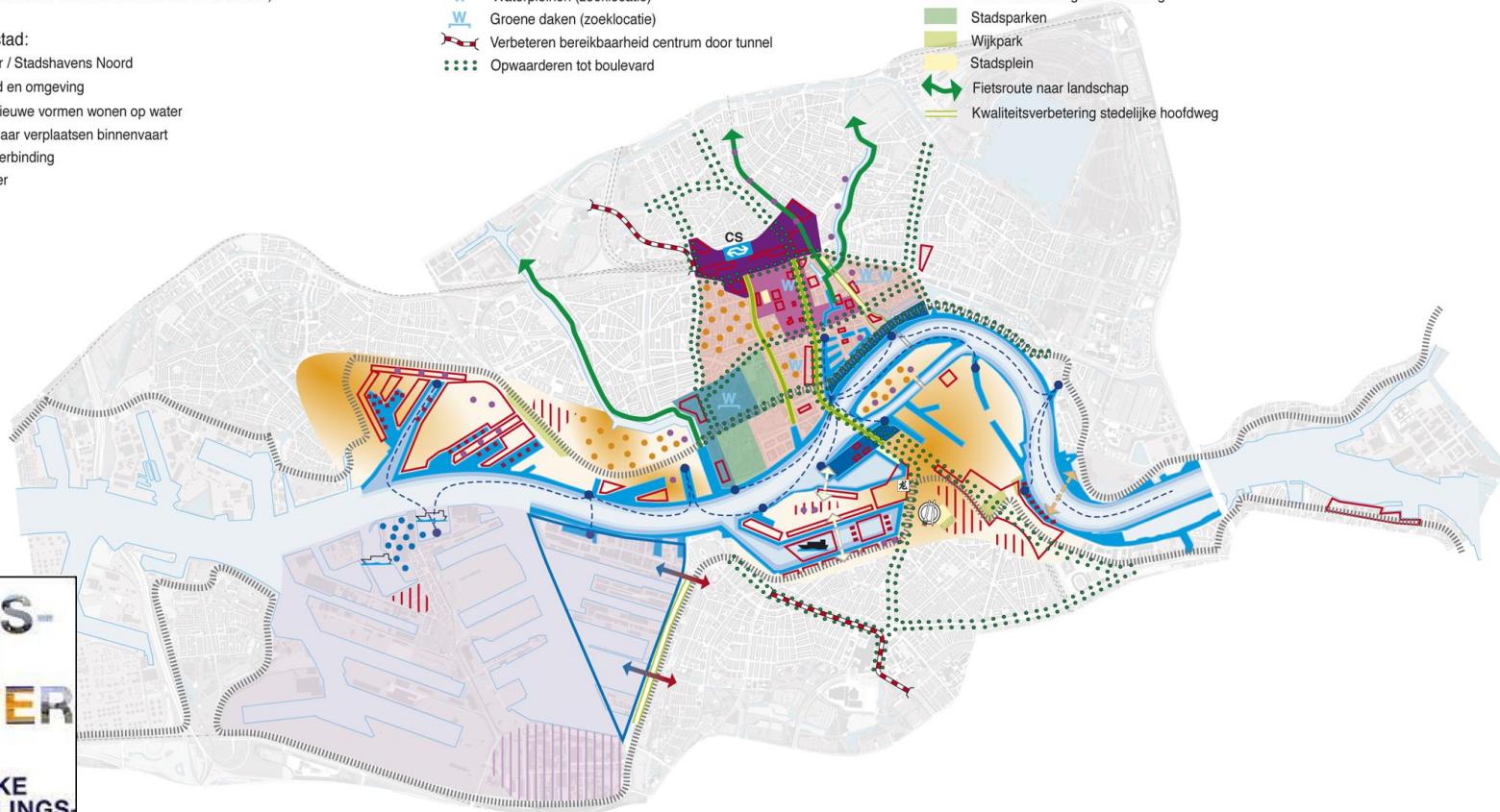
Binnenstad:

Toplocaties:

- Stationskwartier / lijnbaan
- Erasmus medisch centrum
- Waterfront binnenstad: de Boompjes en Wilhelminapier
- Binnenstadskwartieren versterken
- Culturele-as en Coolsingel
- Binnerotte corridor
- Waterpleinen (zoeklocatie)
- Groene daken (zoeklocatie)
- Verbeteren bereikbaarheid centrum door tunnel
- Opwaarderen tot boulevard

Algemeen:

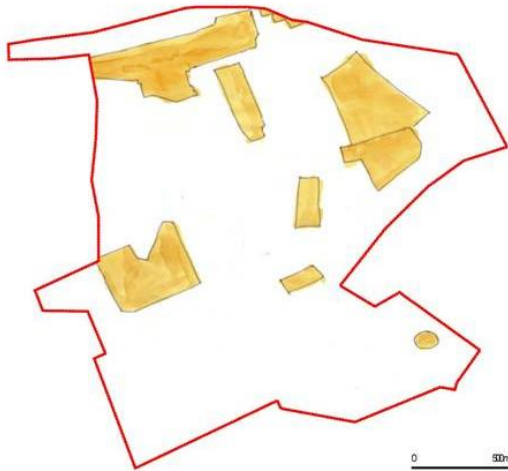
- Nieuwe grote herstructureringslocatie
- Nieuwe grote ontwikkelingslocatie
- Stimulering gentrification en kleinschalige herstructurering
- Creatieve economie in opkomst
- De rivier als bindend element
- OV over water
- Studie derde stadsbrug
- Hoofdwaterring als verbinding
- Stadsparken
- Wijkpark
- Stadsplein
- Fietsroute naar landschap
- Kwaliteitsverbetering stedelijke hoofdweg

Plannen voor de binnenstad

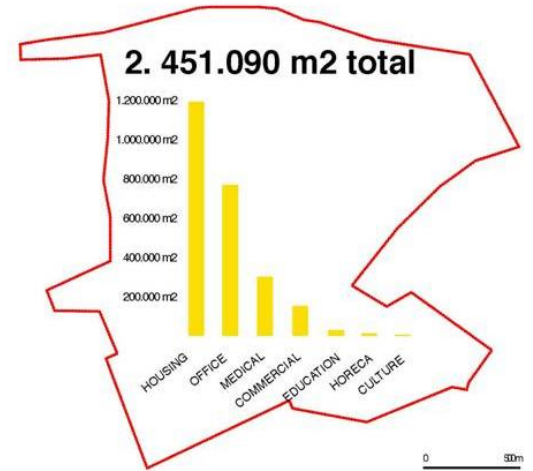
Transformatie van de binnenstad

Masterplans & Studies

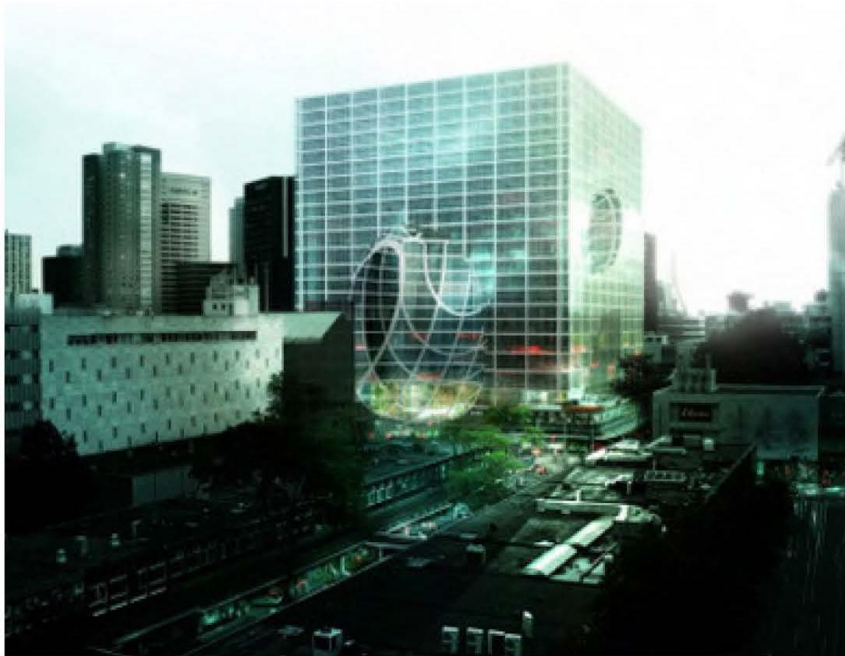

New Projects

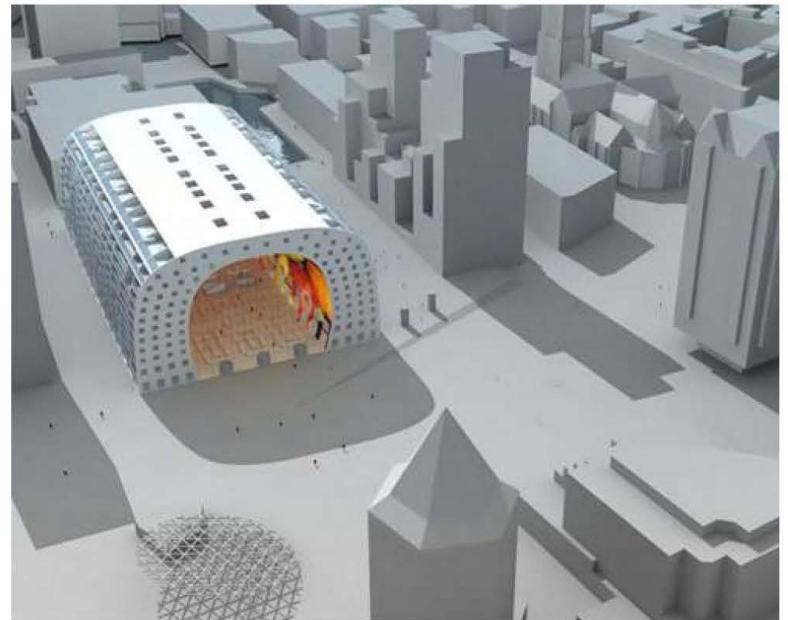
New Program

Nieuwe iconen

Project 2e Beurstraverse by OMA

source: OMA

Project Markethal by MVRDV

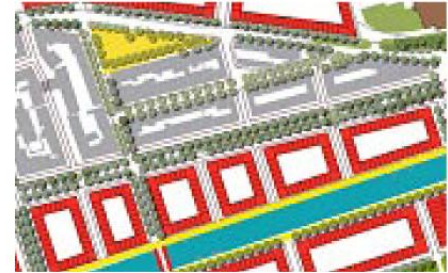
source: MVRDV

Hoogbouwbeleid

Wat betekent dat voor de binnenstad, 10.000 woningen:

1. 100 urban blocks
(like the one west 8 uses in their study)
2. 50 towers like Montevideo
(150meter high and ca. 200 houses)
3. ca. 100 towers like the twintowers
on the Wijnhaven Island

a mix of those 3

© GPI Animation House - Den Haag - www.gpi.nl

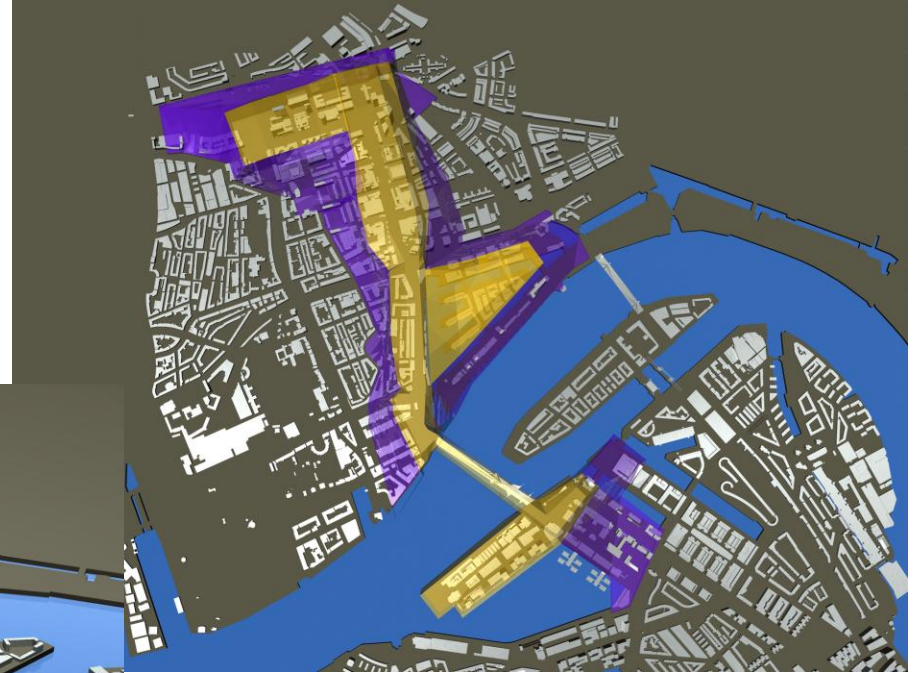
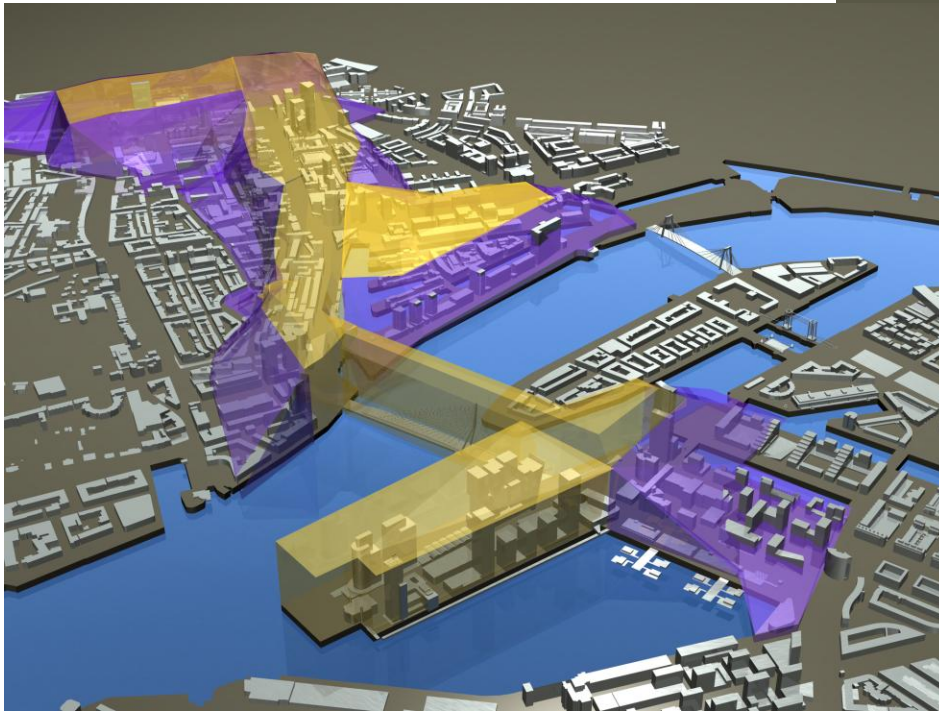
Peter Bosselman

Prof. urban design Berkely, California

Five issues for a high-rise policy:

1. zoning and transitions
2. maximum gross floor area per plot
3. composition of the volume: ground level(s) and tower
4. program ground level(s)
5. comfort zone

1. Zonering hoogbouw

The central zone of 200 meter (yellow)

Transition zone (purple)

2. Maximale m² BVO per bouwkvavel

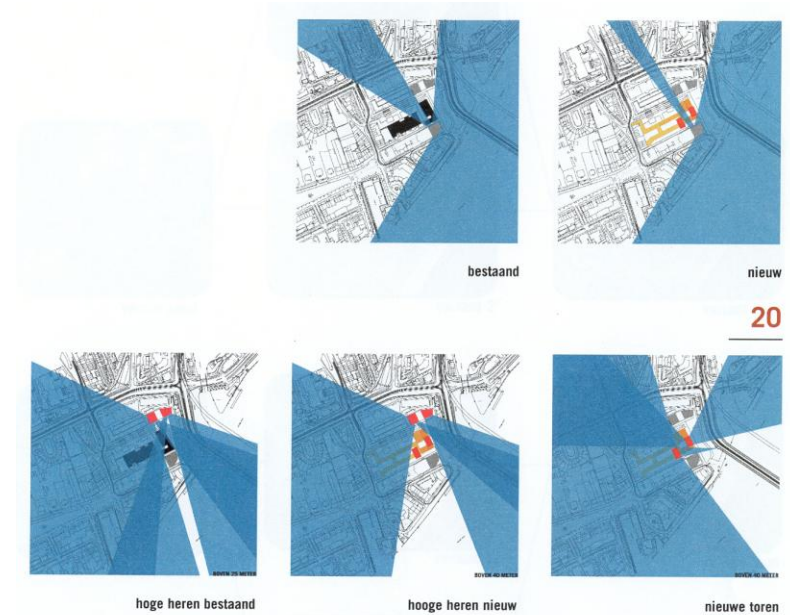
No more than 12-15x the size of the plot

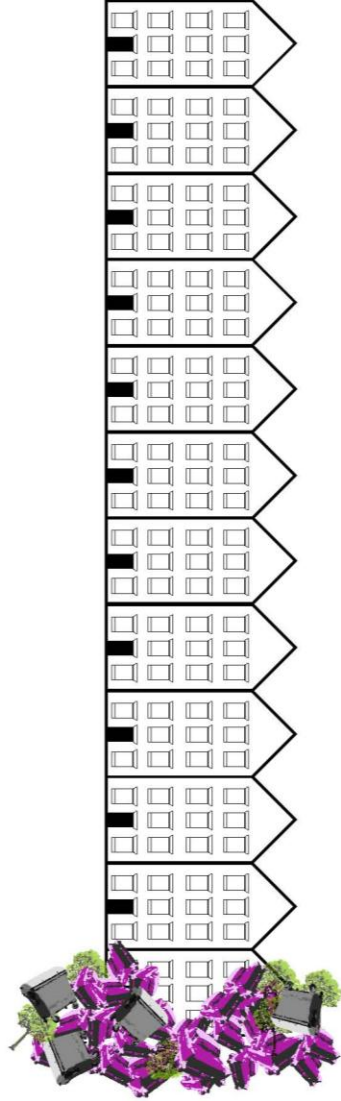
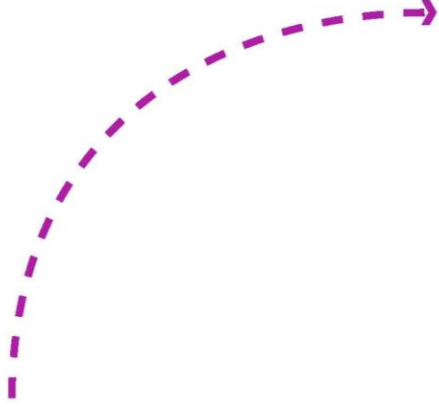
Example Zalmhaven: (10X)

Research of the tower (wind, shadow and light)

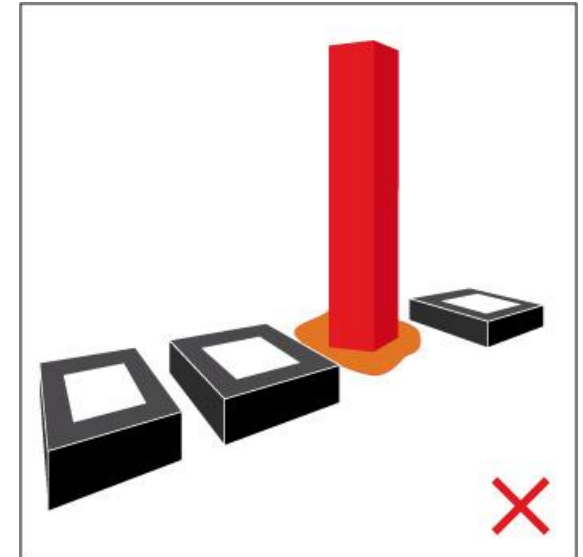
Urban ground levels

All the parking, supplying and store rooms, fully inside the building.

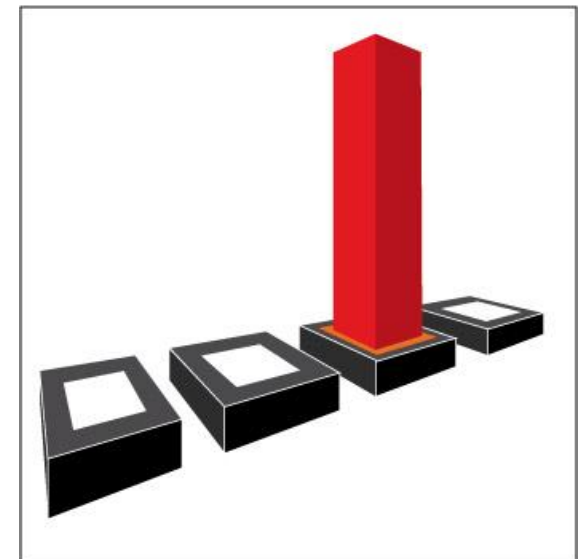

3. Compositie van het volume van de toren en de stedelijke plint

Hoofddoel stedenbouw:
hoogbouw inpassen in het stedelijk weefsel

4. Programma van de begane grond

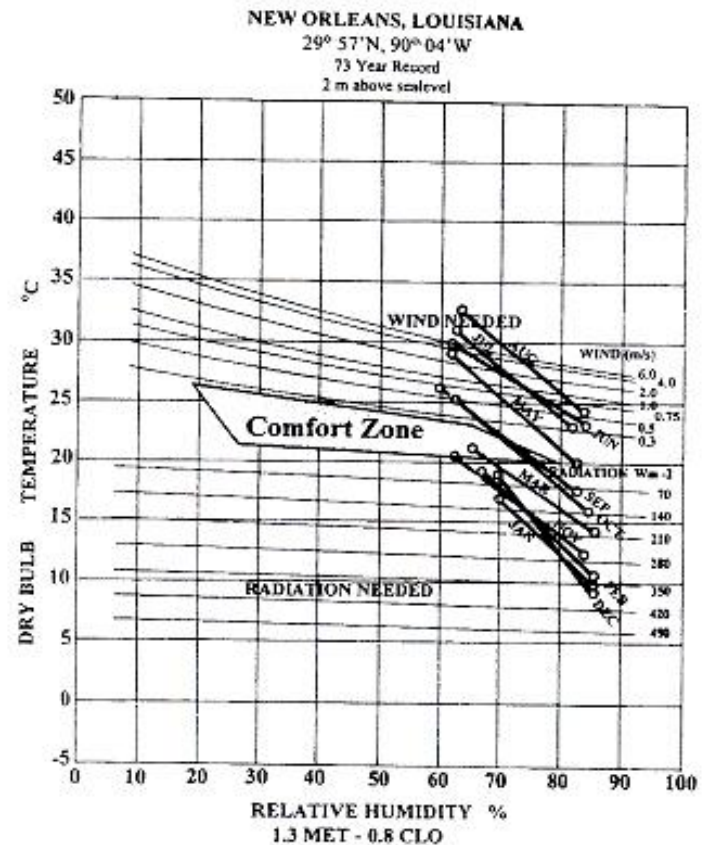
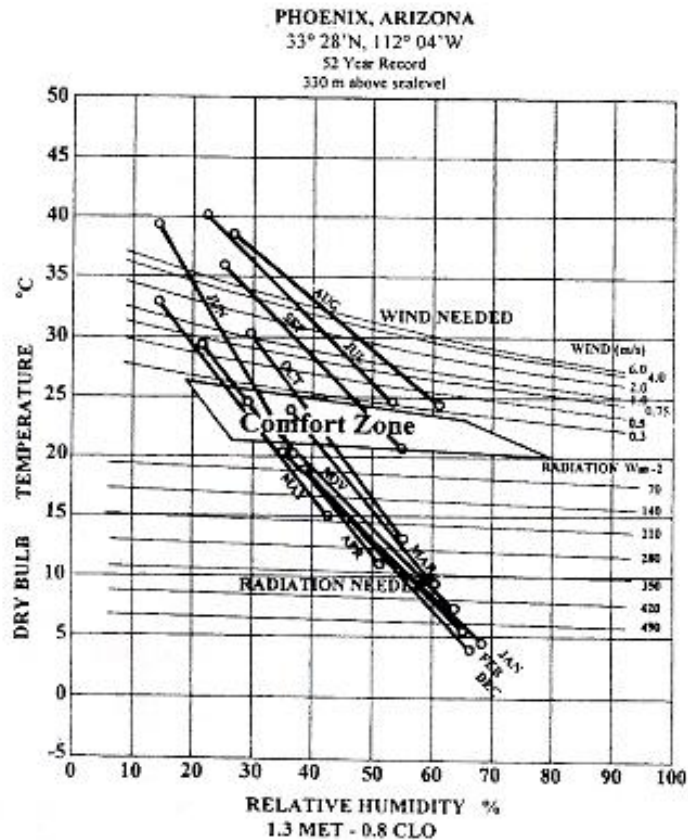

De hoge heren:
290 apartments
293 parkingspaces in 4 levels

Montevideo:
192 apartments
272 parkingspaces in 2 levels

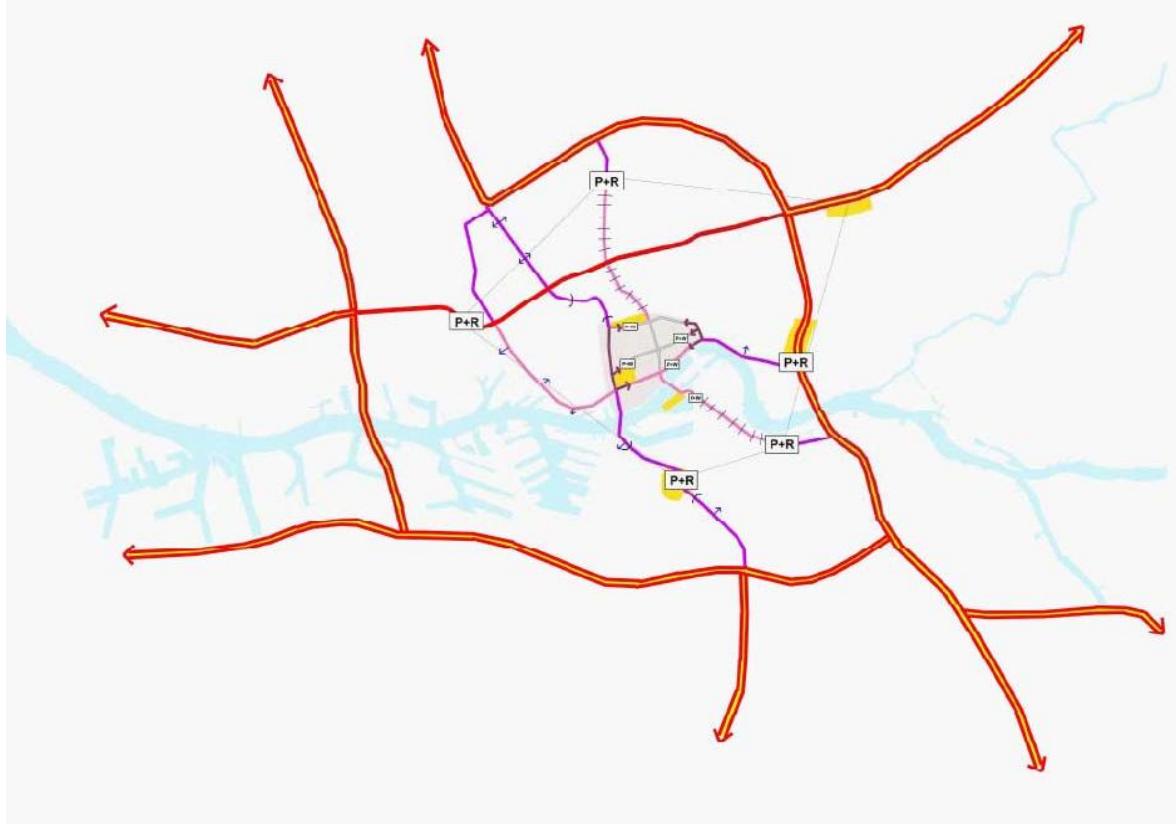
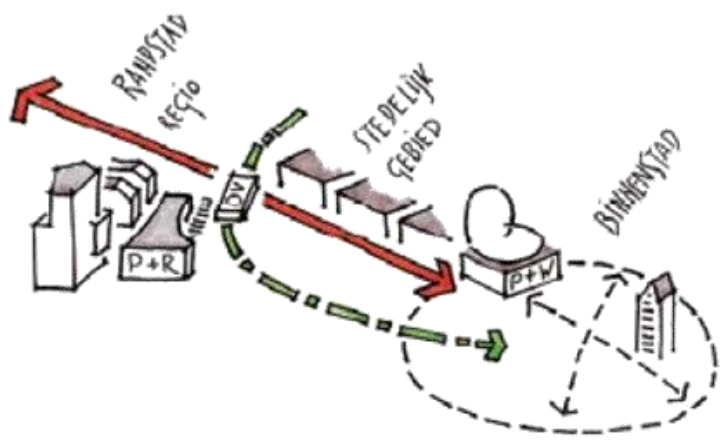
5. Comfort zone

Source: Edward Arens, Dept. of Architecture, U.C. Berkeley

Verkeersplan binnenstad

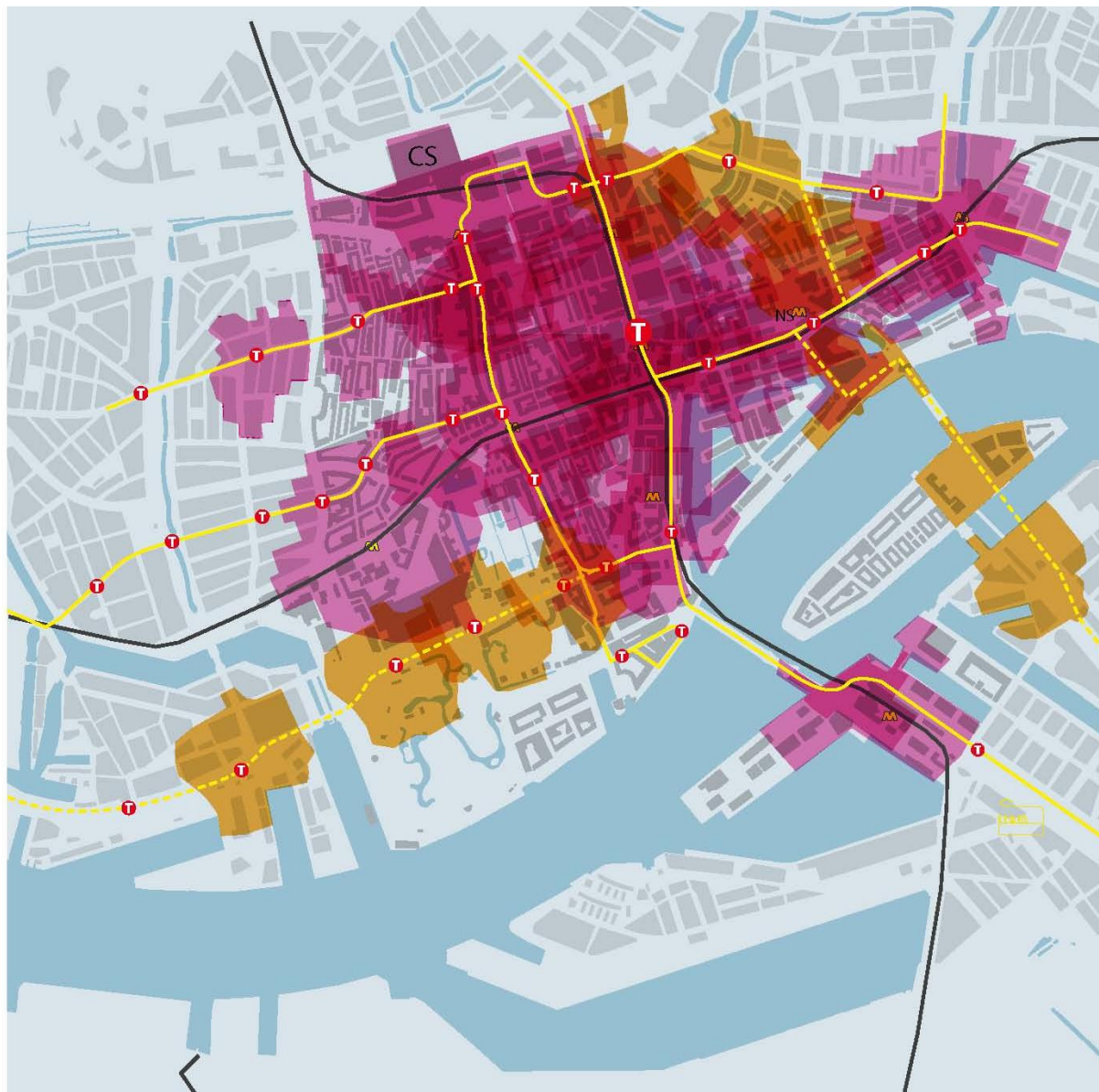
Auto structuur naar binnenstad

- Stedelijke entree route
- Stadsboulevard
- Blaak
- Coolsingel
- Stadsstraat
- P+W
- Economische hotspots
- Toegangskruispunten

Tram-Metro netwerk

- Metro
- Tram bestaand
- Tram nieuw
- Loopafstand 5 minuten tot tram
- Loopafstand 5 minuten tot nieuwe halte
- Loopafstand 5 minuten tot nieuwe tram

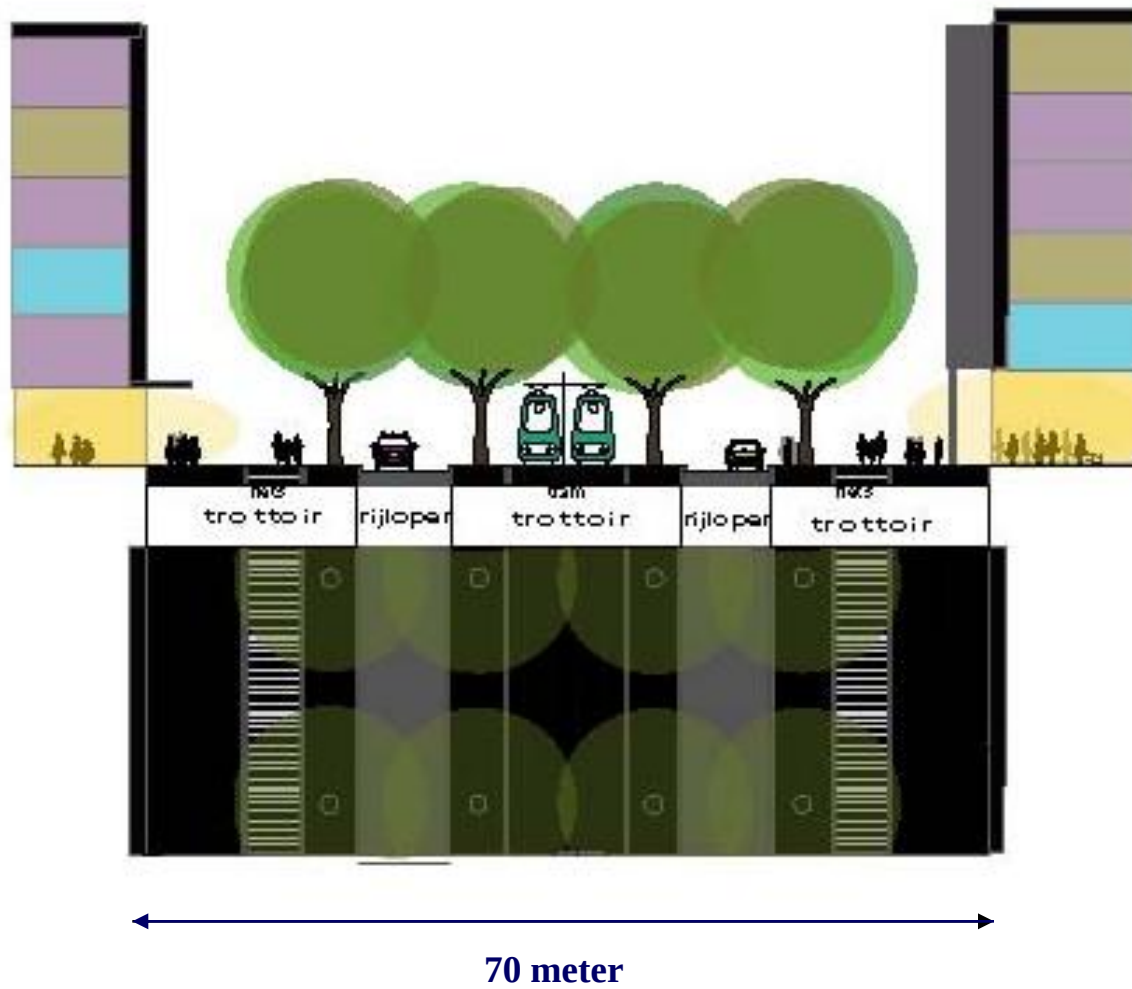

Verbonden brandpunten

- Attractieve verbindingen
 - Cultuurcluster
 - OV-verkeerspunt
 - Winkelcentrum
 - Witte de Withstraat
 - Riviercluster
 - Park, musea en medisch centrum
 - Marktcluster
 - Lijnbaanhoven
 - Metrohalte
- Licht Gebouw
Donker Openbare ruimte

Coolsingel

Park & walk

- Hoofdstructuur
- Park and Walk plaatsen
- Openbare garage

Plan voor de openbare ruimte

Werken aan de openbare ruimte

Criteria voor een goed stadsleven:

contact, interactie, uitwisseling

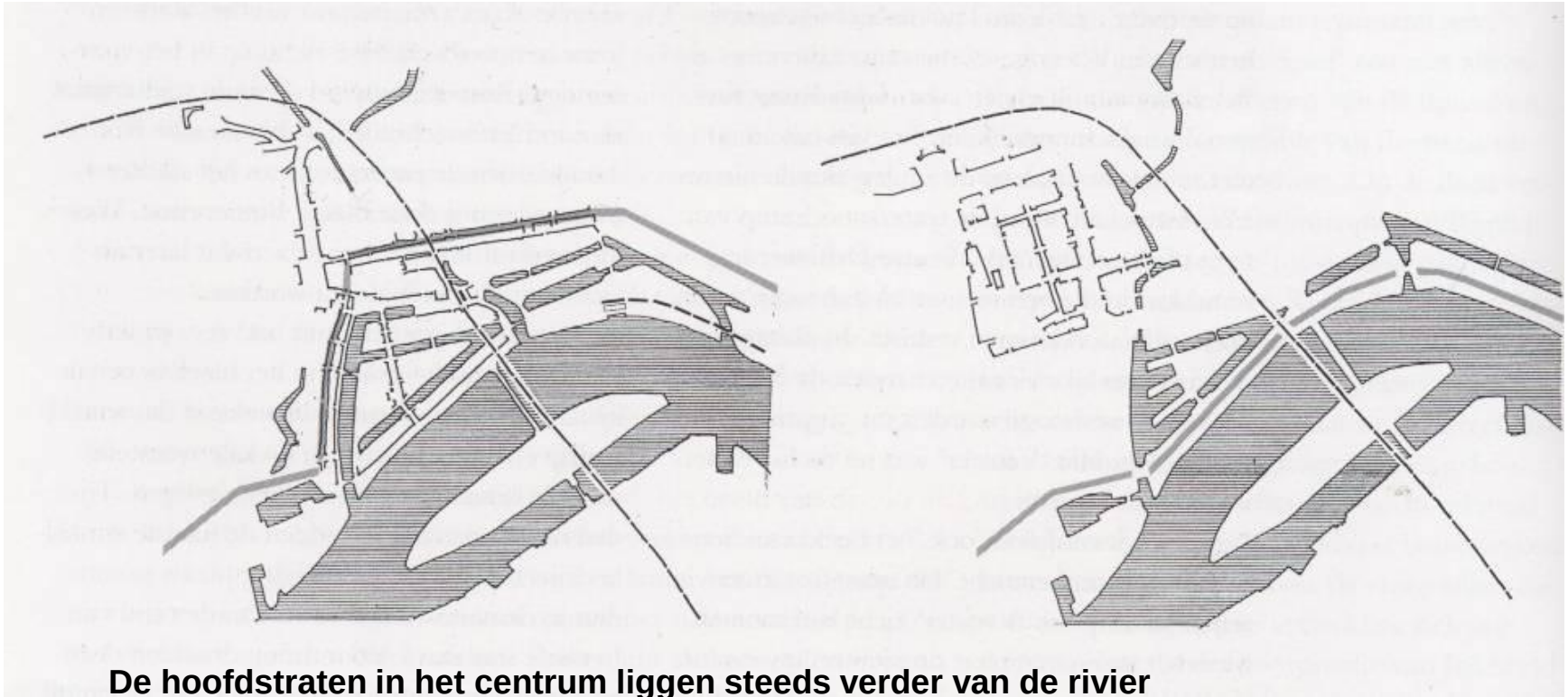

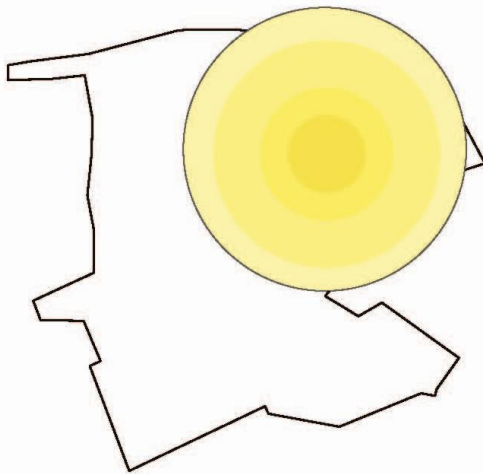
Binnenstad op twee oevers

Verplaatsing van het centrum

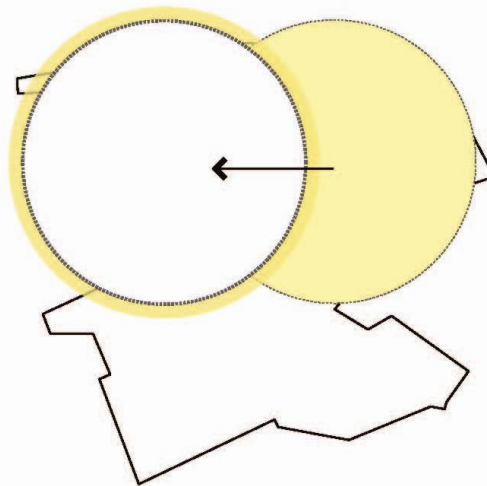

De hoofdstraten in het centrum liggen steeds verder van de rivier

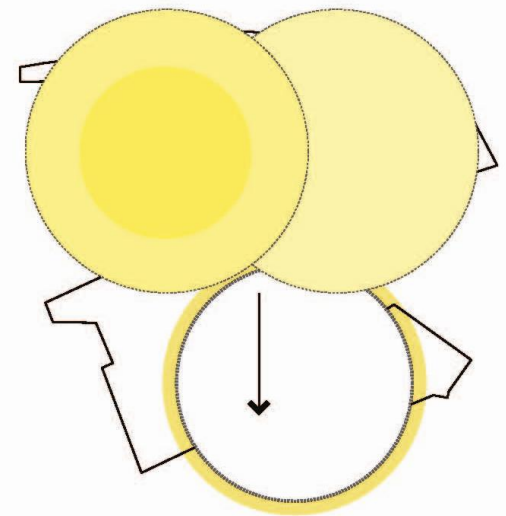
Verplaatsing van het centrum

till 1940
Historical Centre, east

1946
Basisplan, shift to west

1990
Kop van Zuid, shift to south

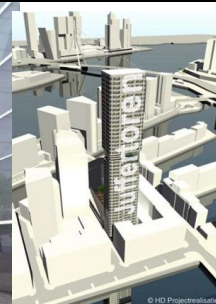
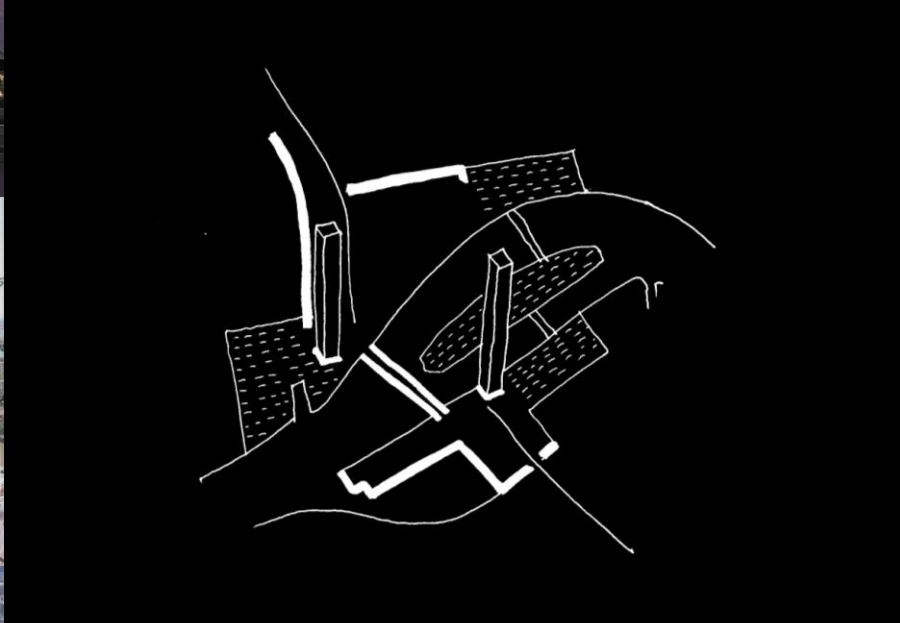
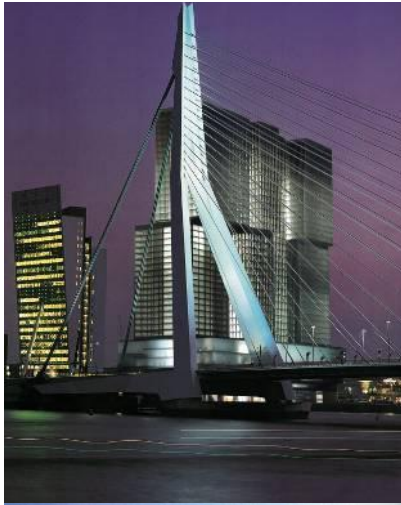
Rotterdam nu, een moderne stad aan de rivier

De nieuwe waterstad

De nieuwe waterstad wordt gevormd door hoogbouw

De nieuwe waterstad wordt gevormd door hoogbouw

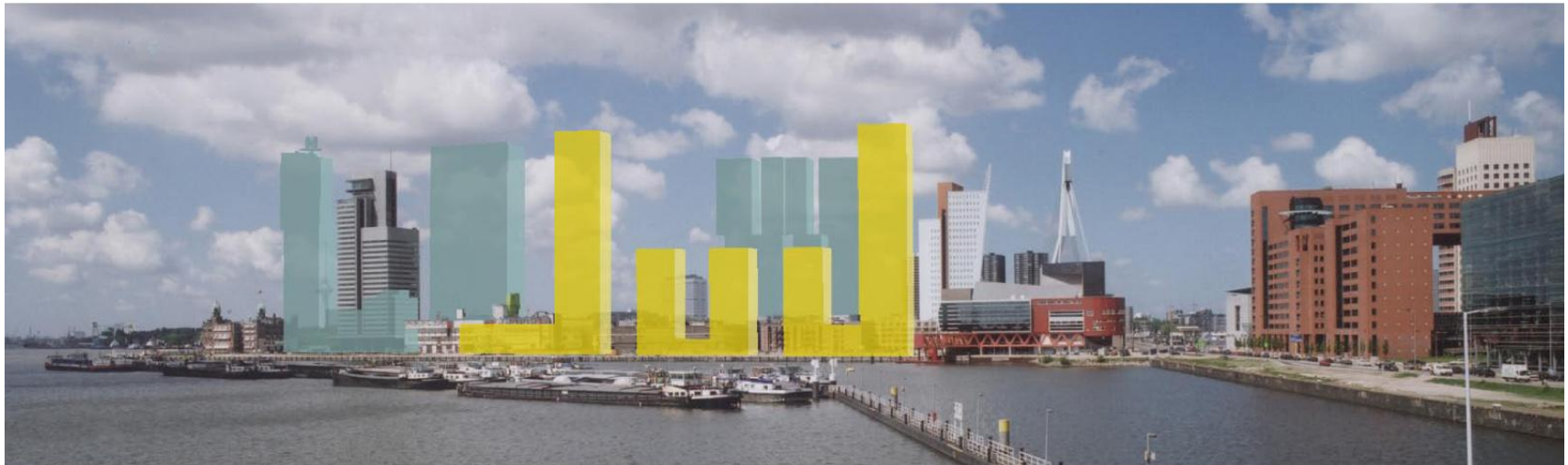
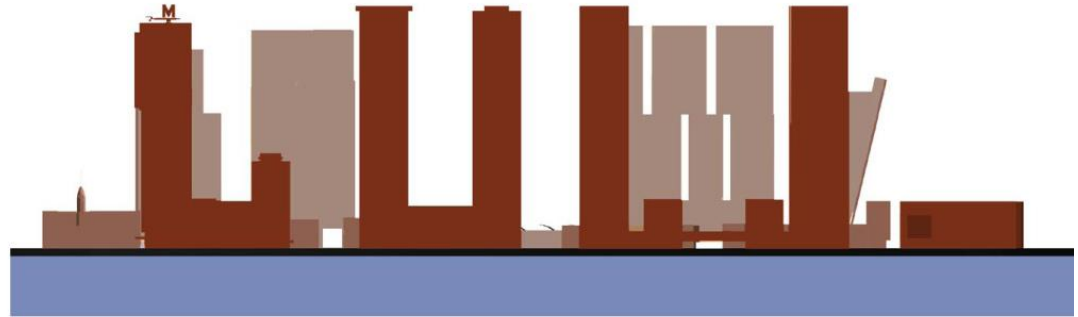
Kop van Feijenoord

Wilhelminapier

Transformation areas where the old buildings are (partly) demolished. The Wilhelminapier is a good example.

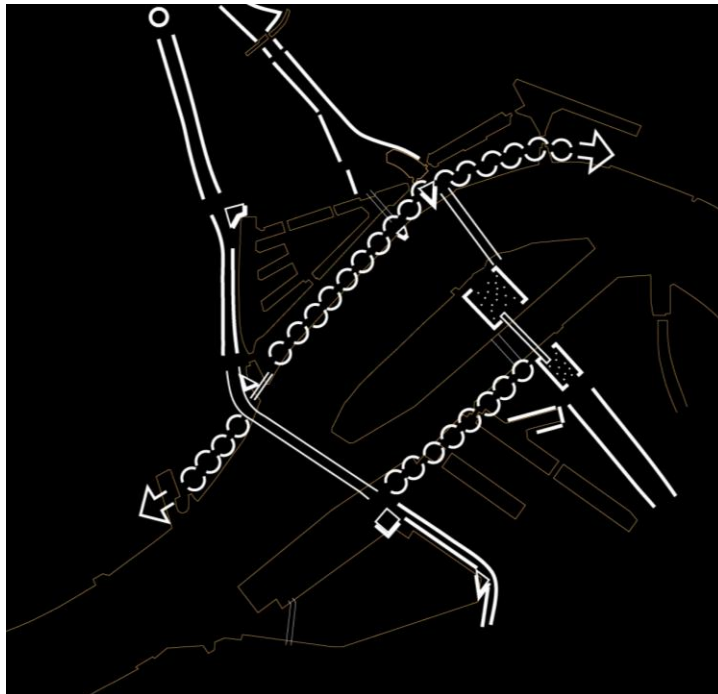
On the southside of the Wilhelminapier there will be a total of 6 towers (incl Montevideo). This will be about 1.000 appartements.

Het waterfront moet een onderdeel van de stad worden

Vijf doelstellingen

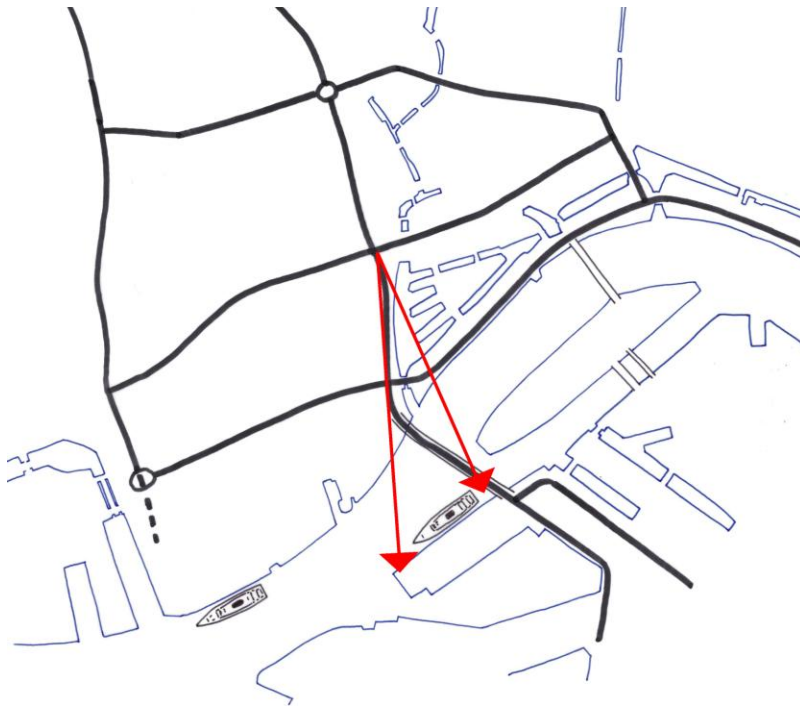
1. Hoofdstraten dienen naar het water te leiden
2. Een 'water'-programma
3. Een 'land'-programma
4. Ontwerpen van de openbare ruimte
5. Promotie, marketing en evenementen

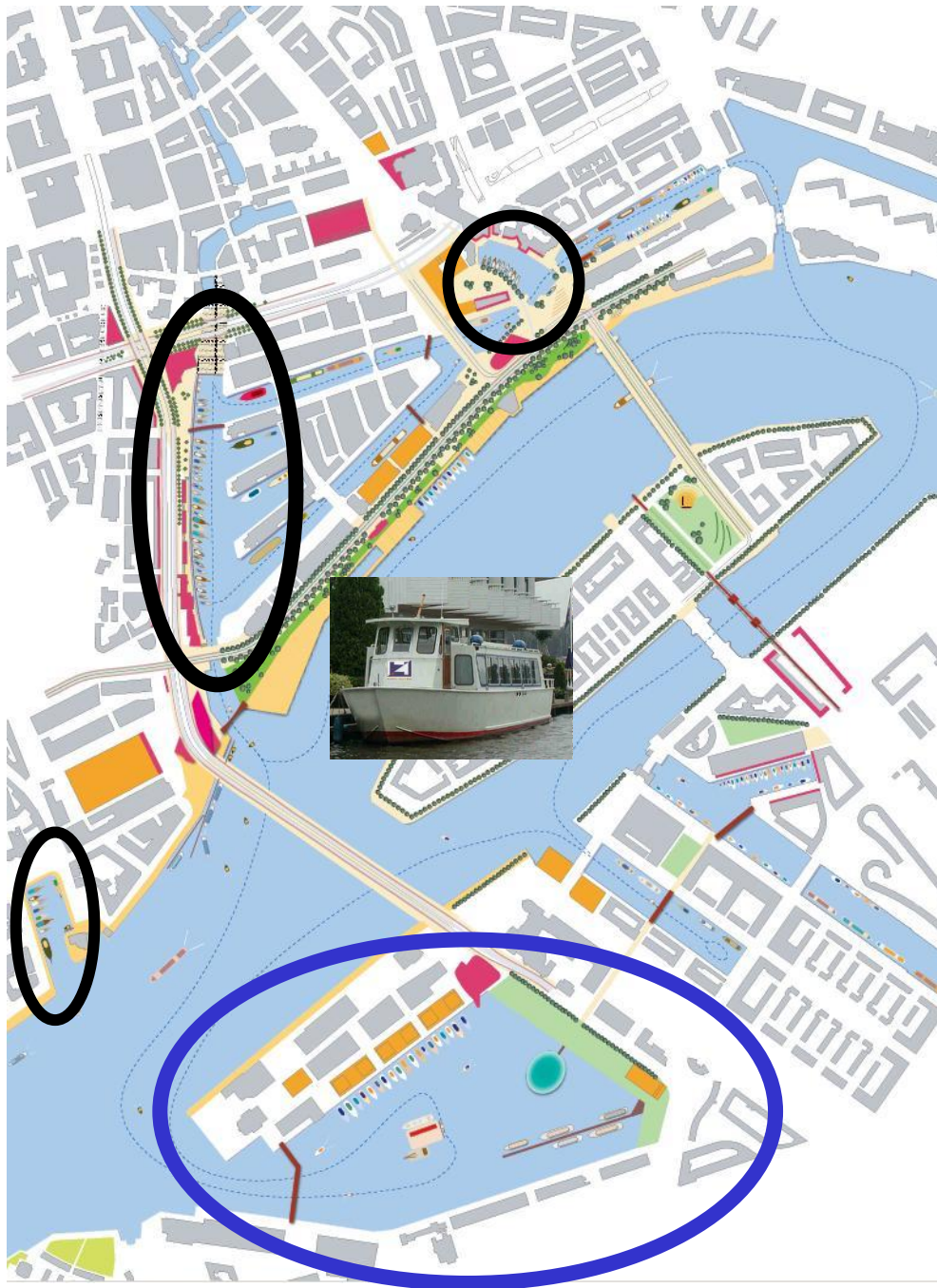

Het ruimtelijk raamwerk is een voorwaarde voor de binding van de rivier aan de binnenstad

‘Water’-programma

- cruises
- museum
- openbaar vervoer
- locaties voor schepen

**Collectie oude schepen
(Koopmanstad)**

**Collectie schepen
(doorvoerhaven)**

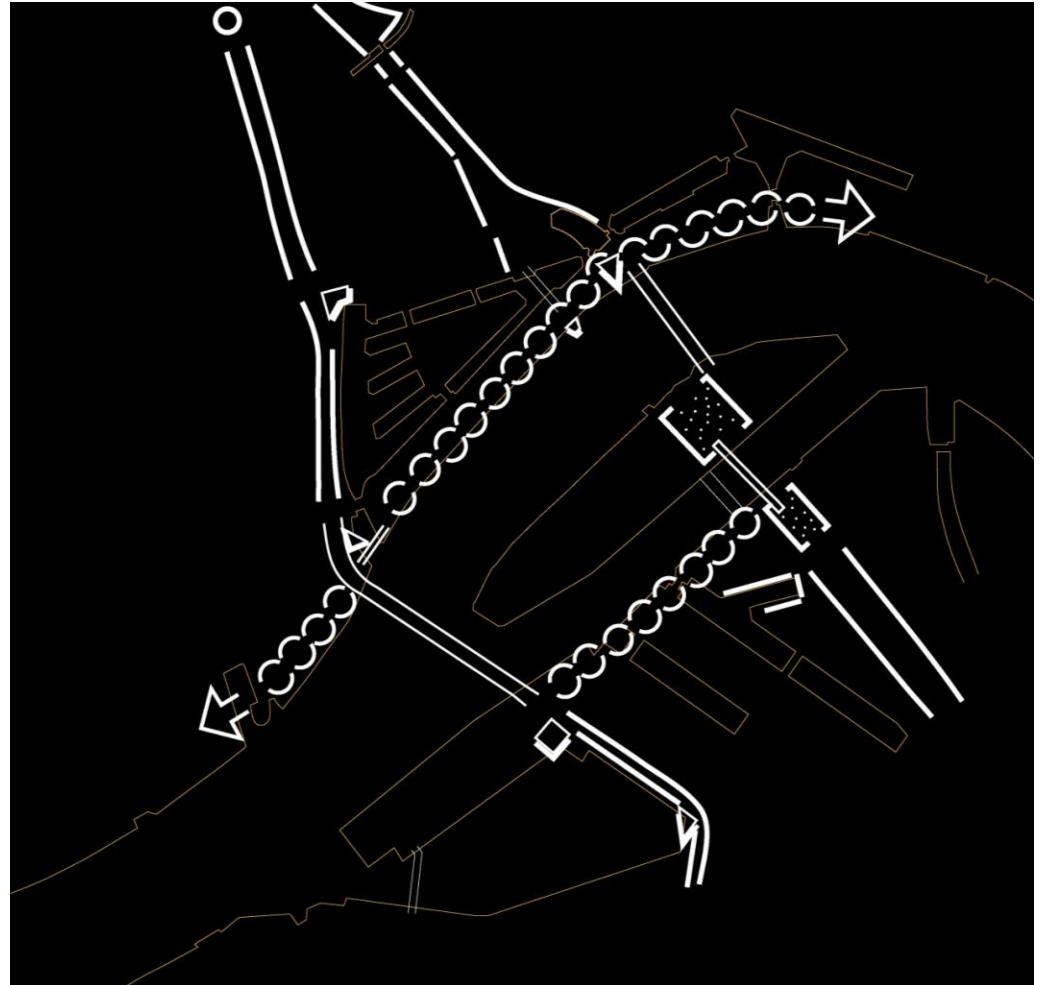

Cruiseschepen

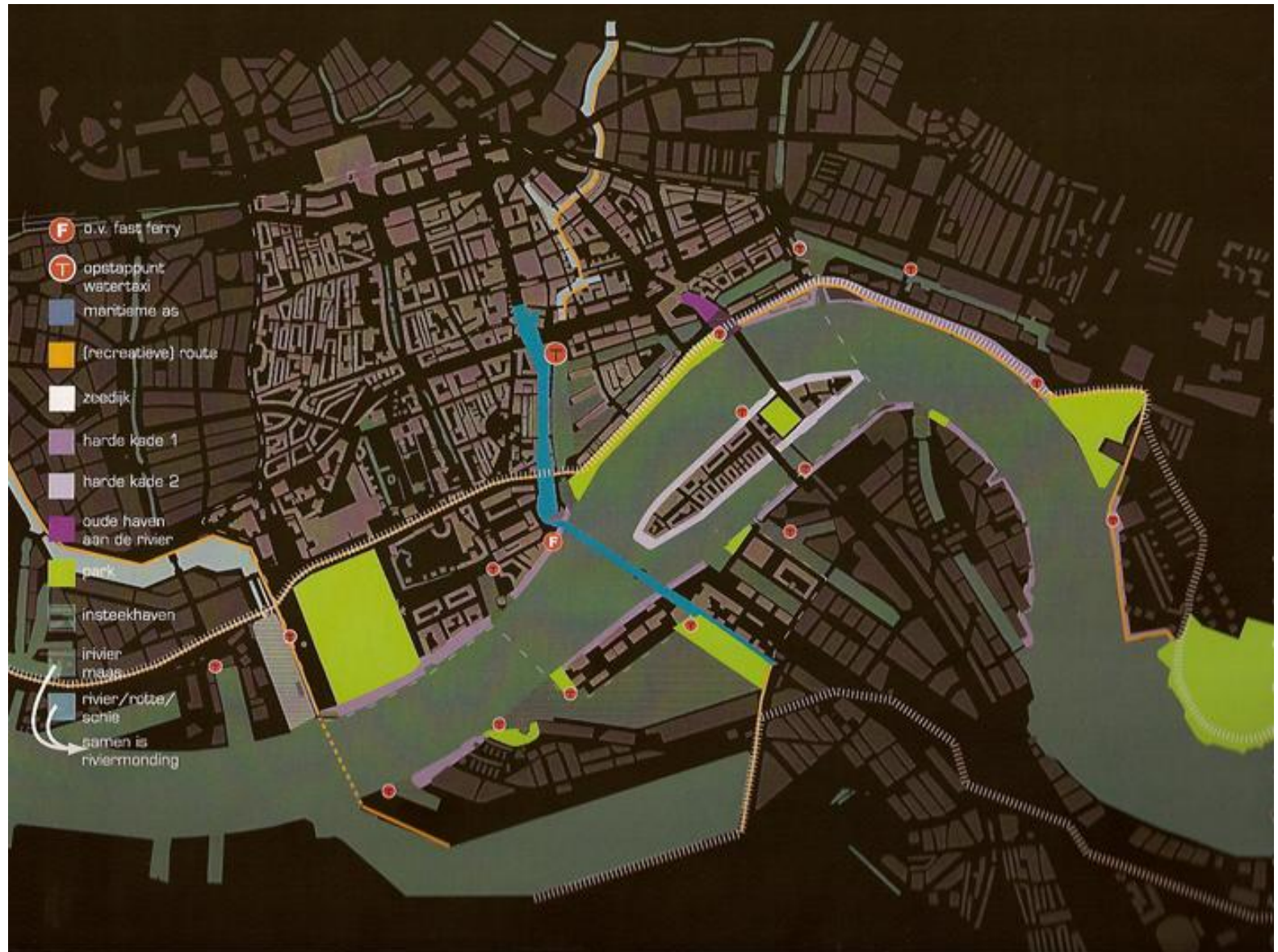

‘Land’-programma

Bestaand en nieuw publiek programma aan de assen

Openbare ruimte

Rotterdam nu, een moderne stad aan de rivier

Stedenbouwkundig plan centraal station

centraal district rotterdam

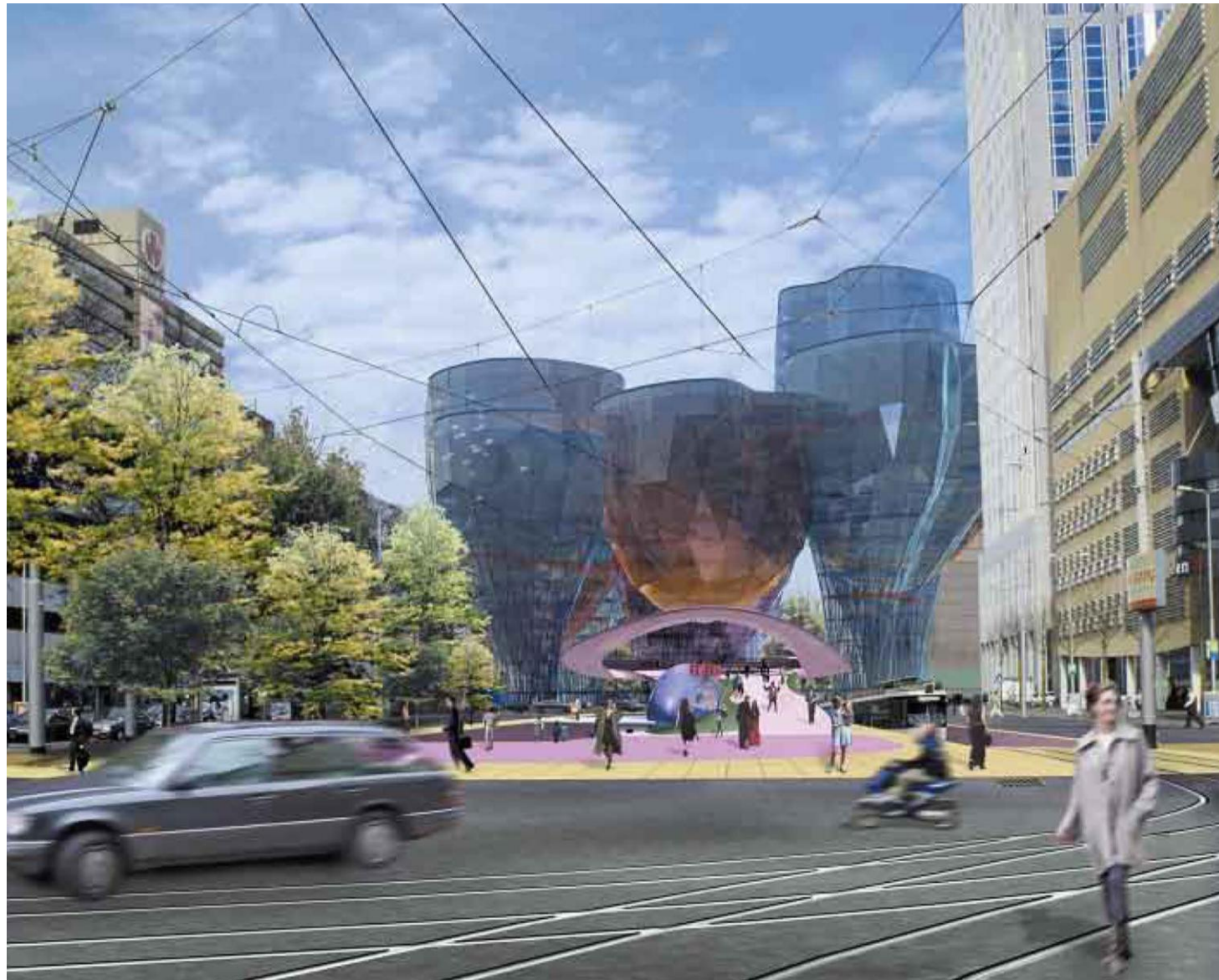

Plan William Alsop

Plan William Alsop

Plan Team CS

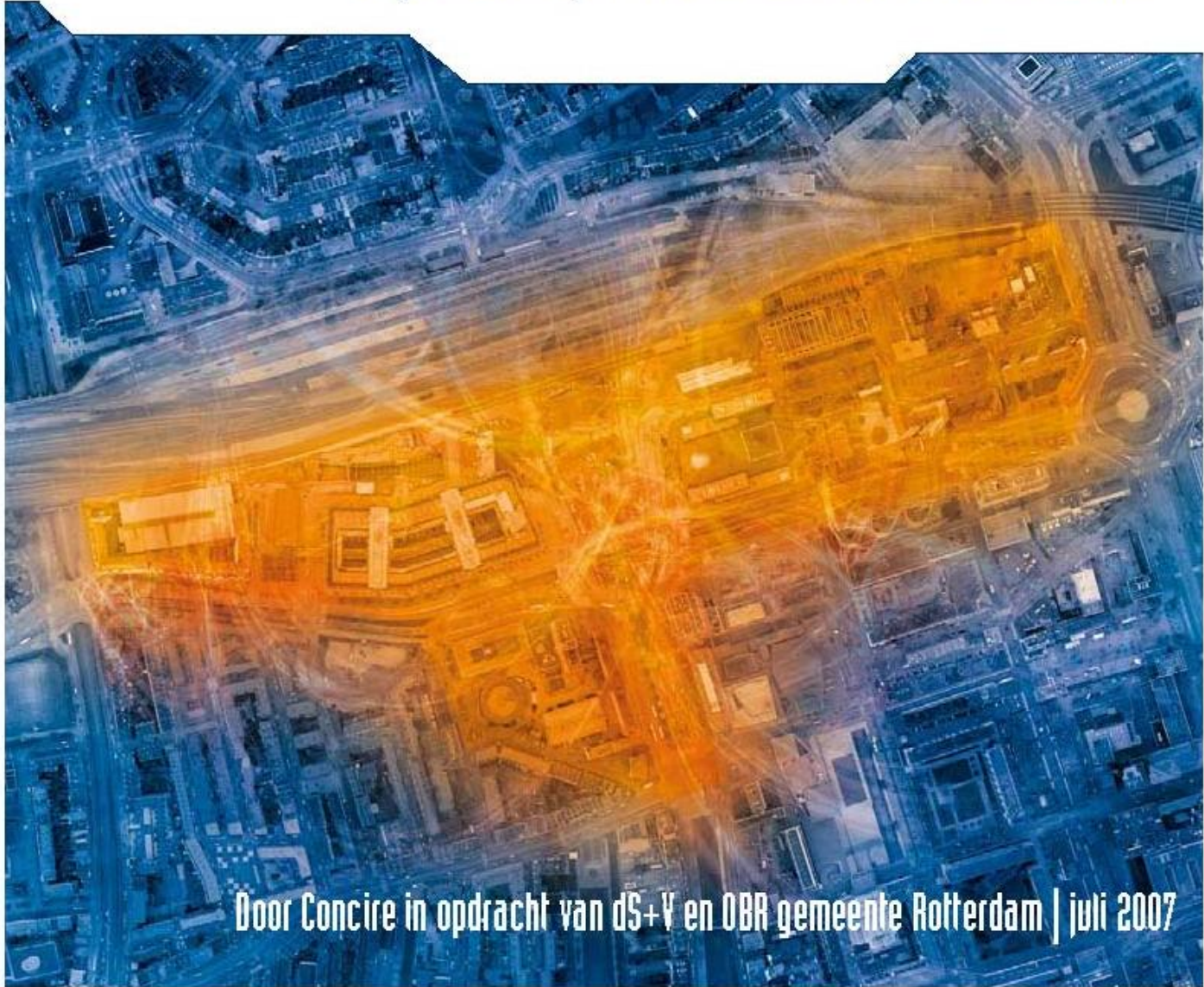
Plan Team CS

Weena | Glocal City District

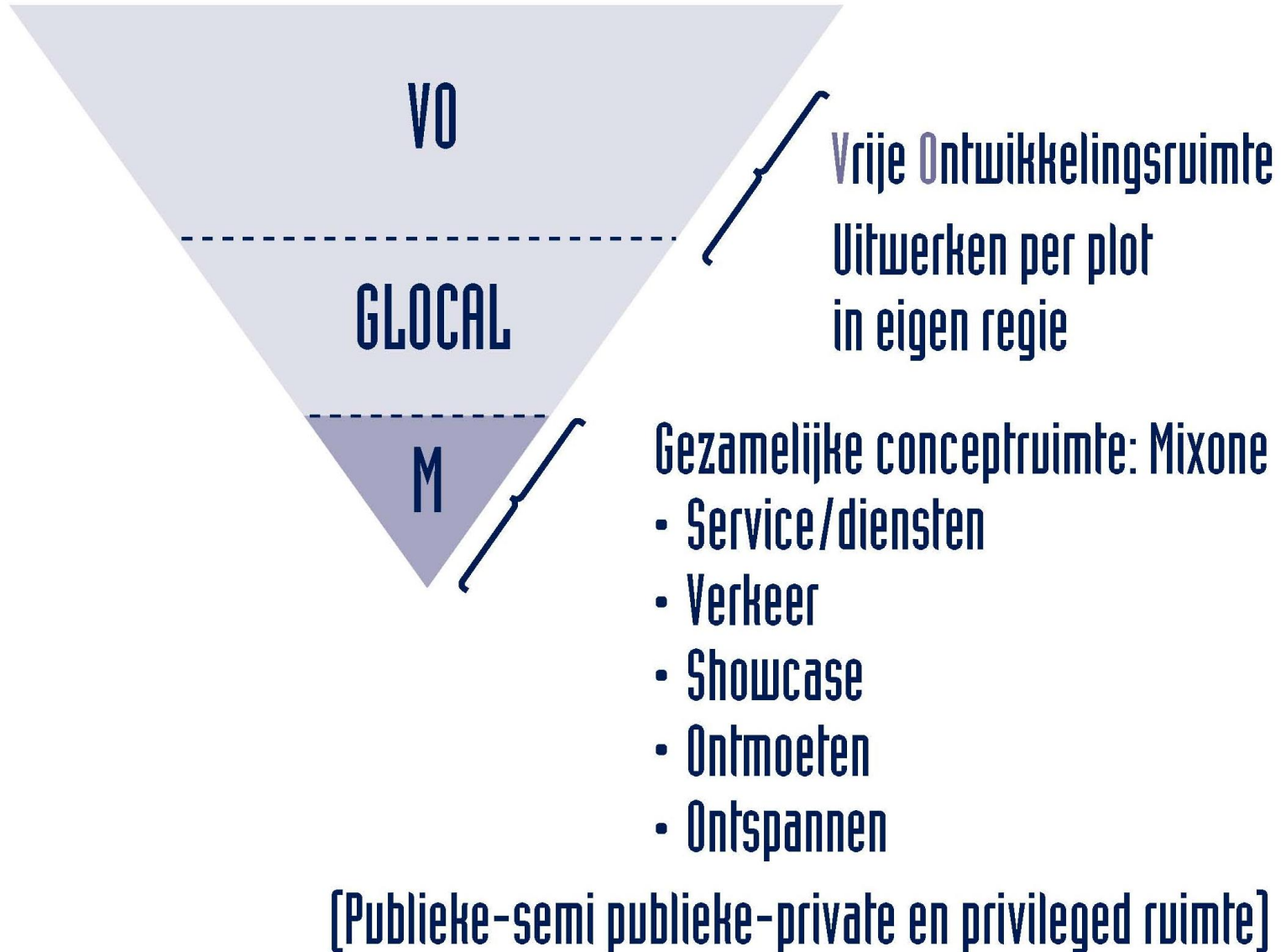
Het gebiedsconcept voor de toekomst van het Stationskwartier

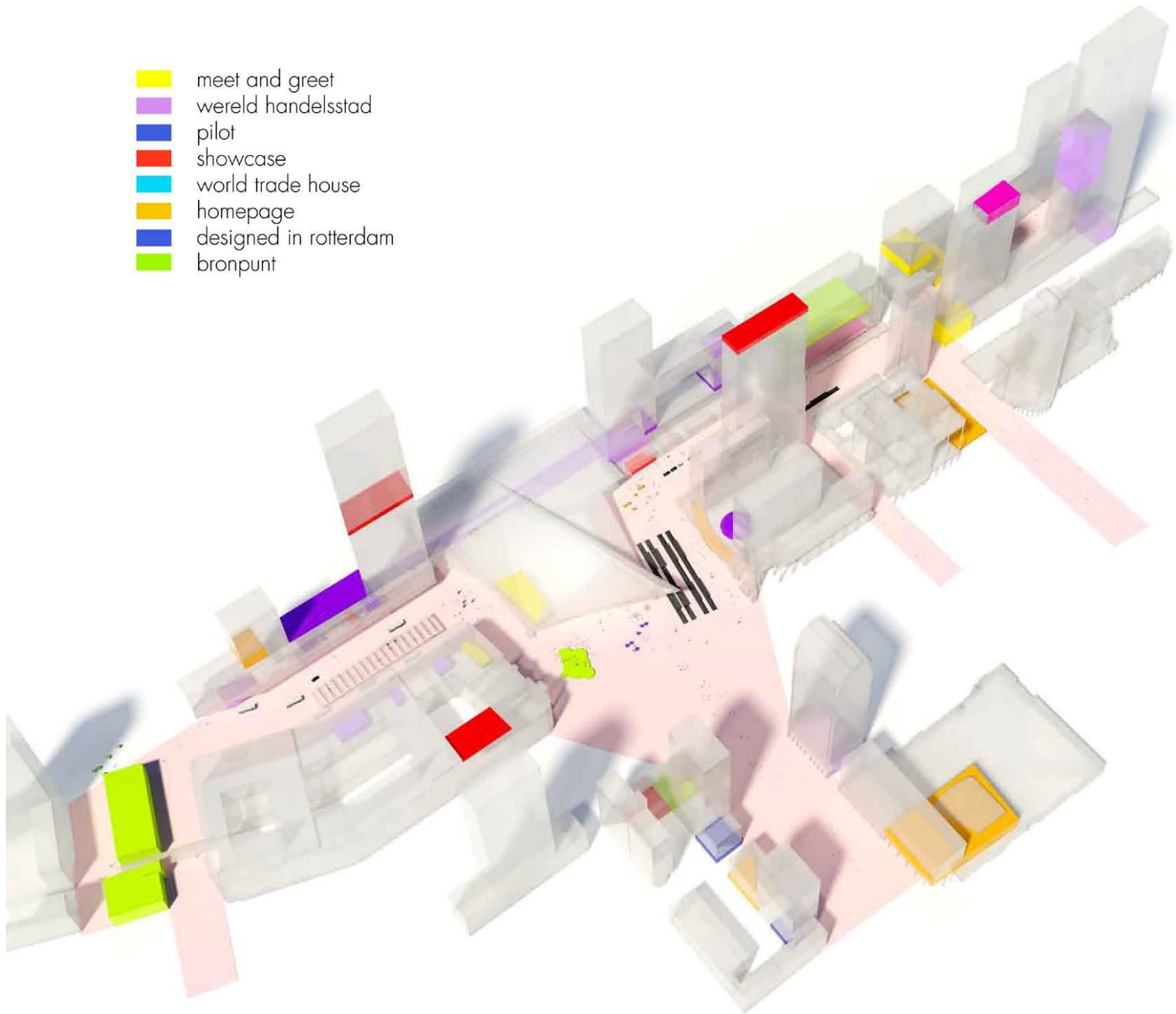
Door Concire in opdracht van dS+V en OBR gemeente Rotterdam | juli 2007

Stakeholders

- meet and greet
- wereld handelsstad
- pilot
- showcase
- world trade house
- homepage
- designed in rotterdam
- bronpunt

Stedenbouwkundig plan 2007

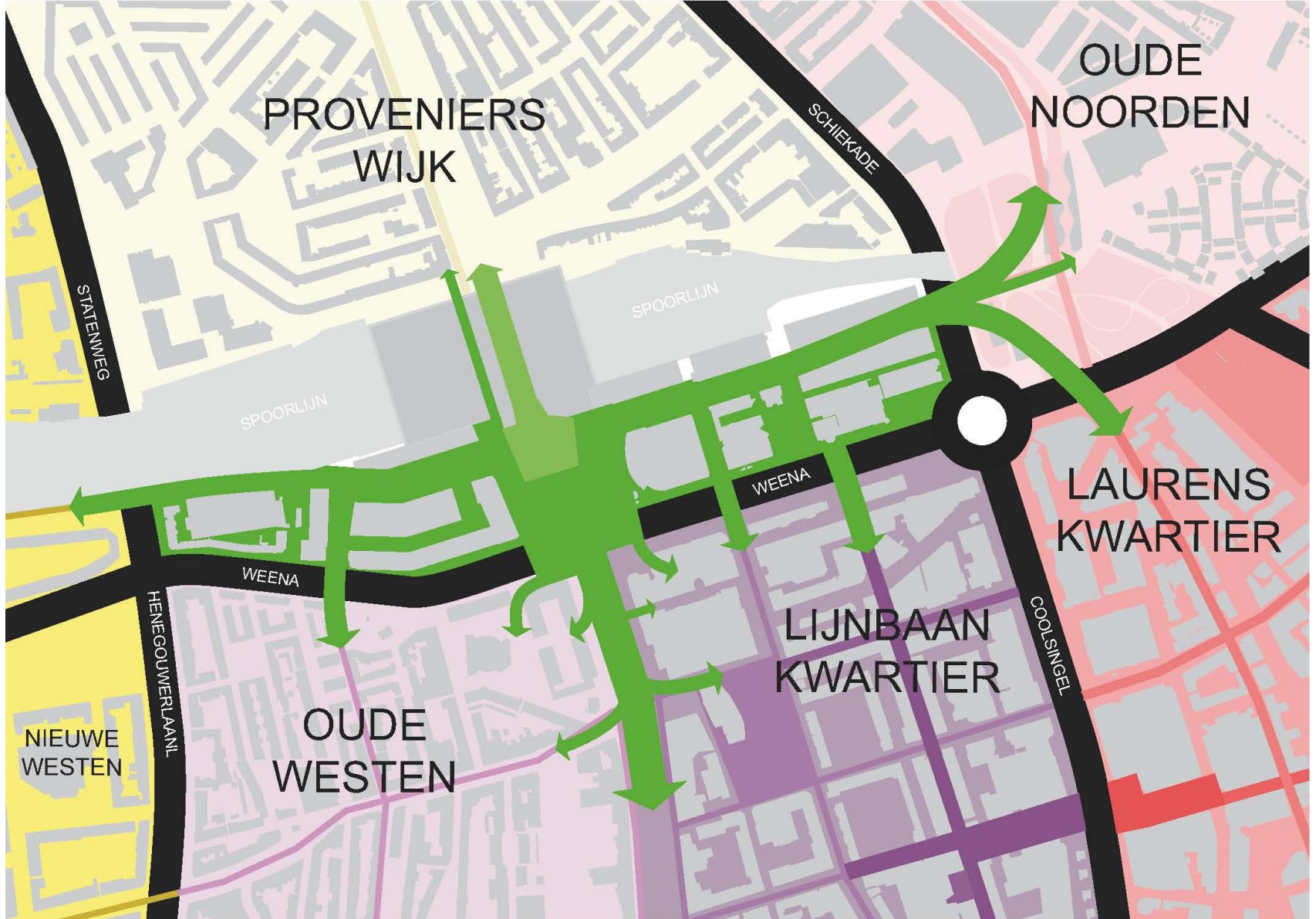

Gemeente Rotterdam

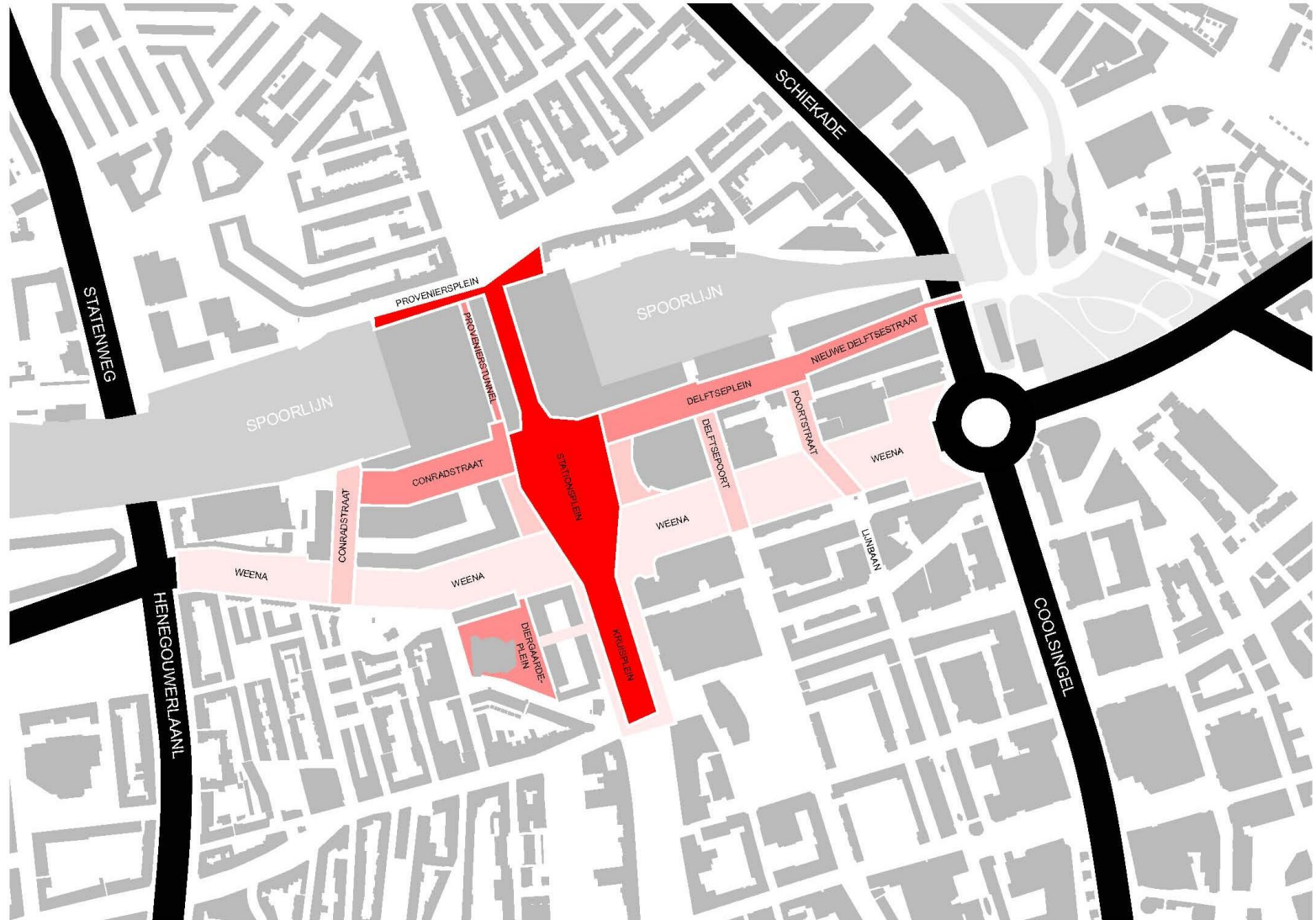
maxwan
architects and urbanists

STATIONSKWARTIER ROTTERDAM

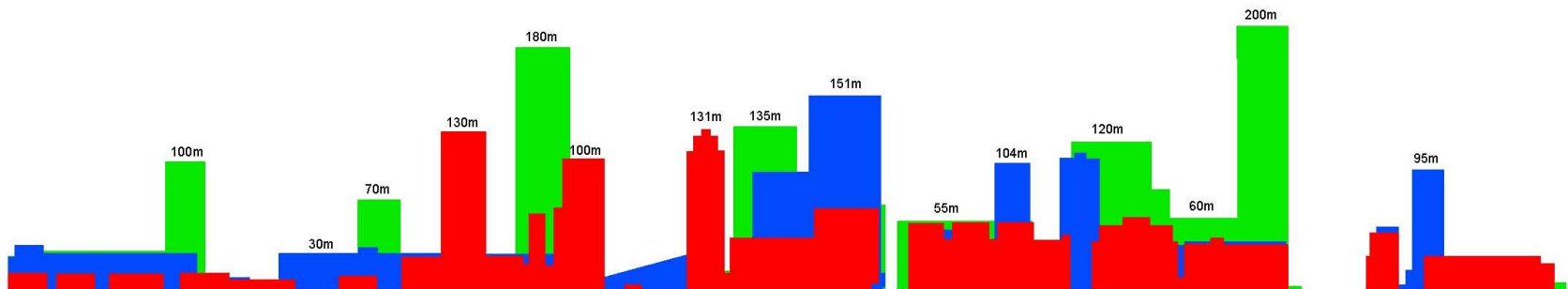
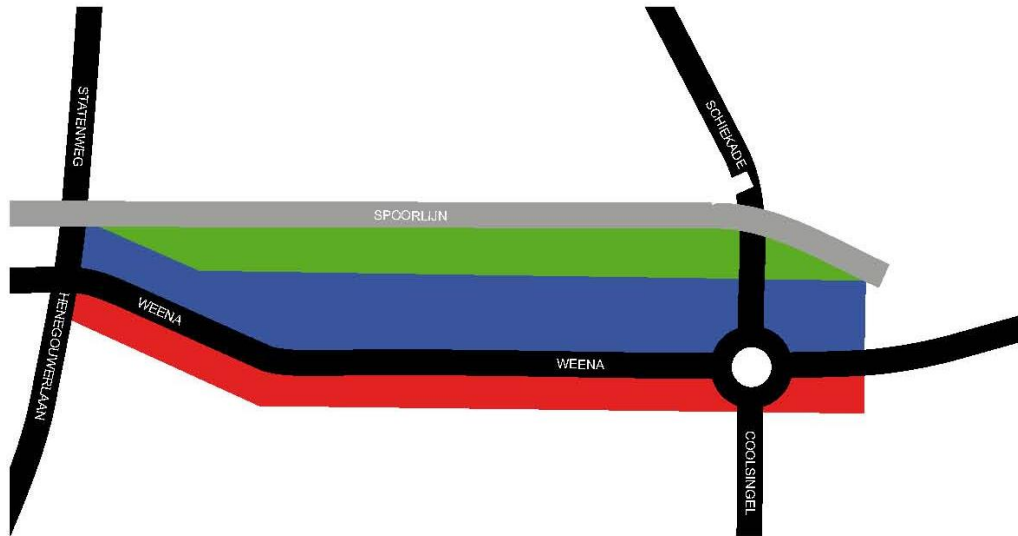
Sublieme openbare ruimte

Bezonningsregels

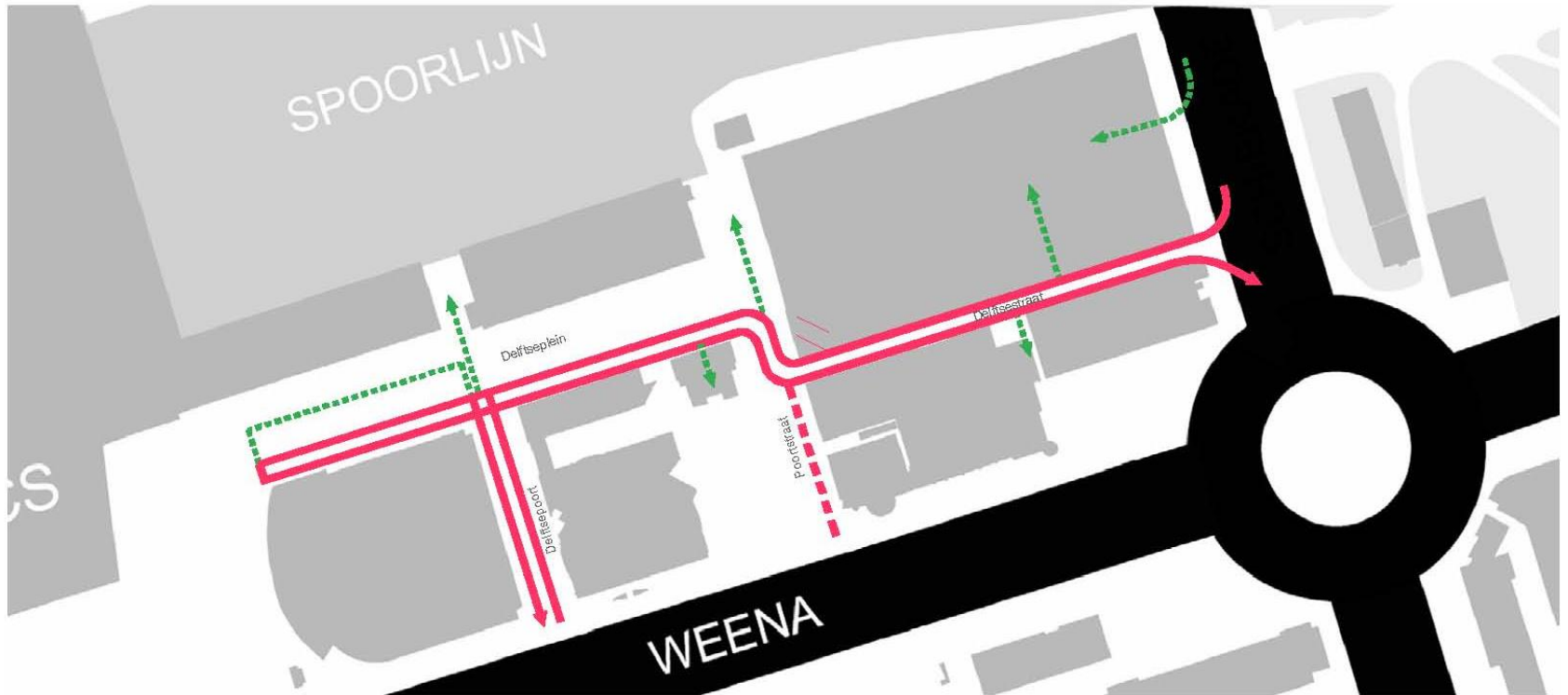

Maximale bouwhoogten

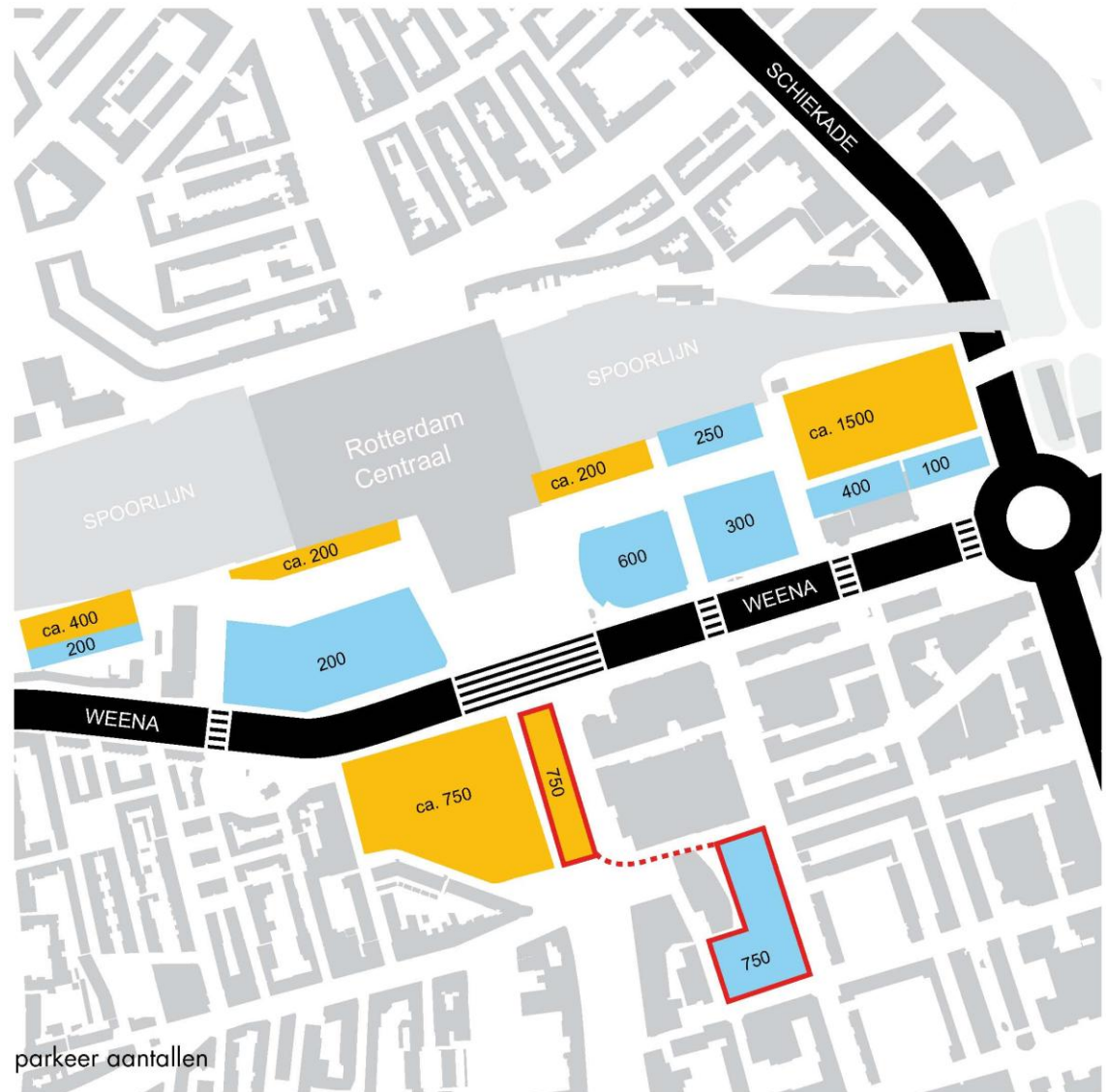

- # Openbaar vervoer

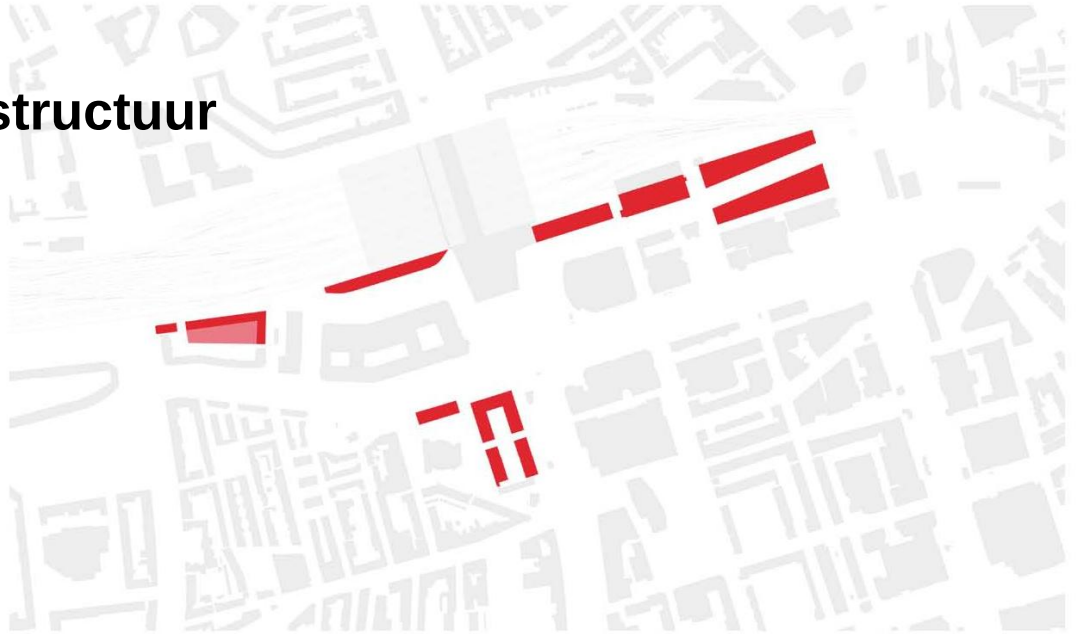
Verkeersontsluiting oostzijde

Parkeeraantallen

Nieuwbouw & groenstructuur

Plankaart

CDR in cijfers:

- > Publieke investeringen:
750 miljoen Euro
- > Toekomstige werkgelegenheid:
15.000 banen extra
- > Aantallen reizigers:
2005 - 40 miljoen
2025 - 75 miljoen
- > Ontwikkelingen: 550.000m²
- > Woningen: 600

Planning:

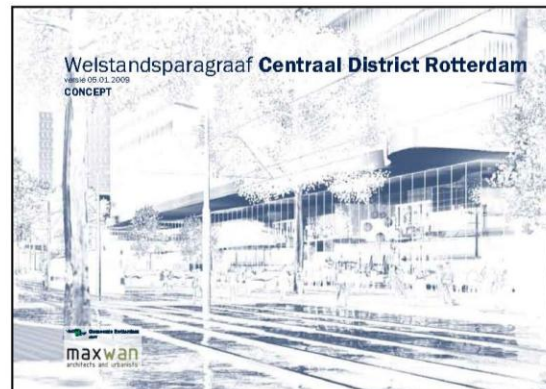
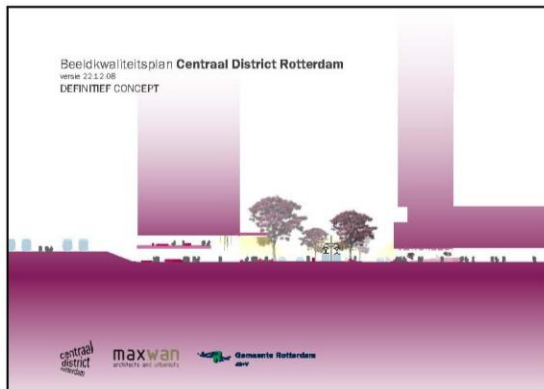
- > HSL operationeel: 2009
- > Central Post: 2009
- > RandstadRail: 2010
- > Weena tunnel: 2010
- > Stationsgebouw: 2012
- > Garage Kruisplein: 2013
- > Private ontwikkelingen: 2012 - 2020
(Conradstraat, Delftseplein, Weenapoint, Schiekadeblok)

Welstandsbeleid Rotterdam

> Koepelnota -> Gebiedsgerichte criteria

Central District -> Centrummix

Op verzoek van Cie W&M zijn er aanvullende criteria opgesteld in de vorm van een BKP incl. Welstandsparagraaf.

Beeldkwaliteitsplan CDR

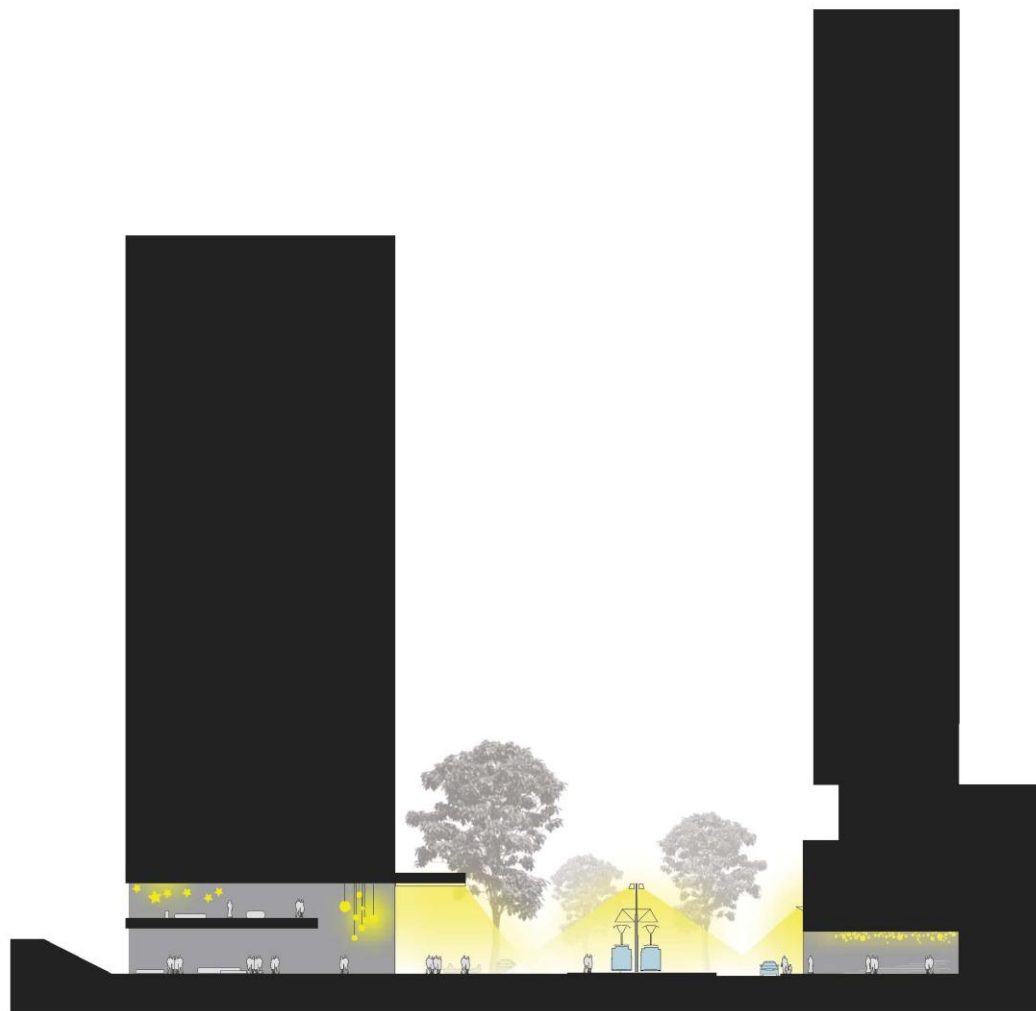

Beeldkwaliteitsplan CDR

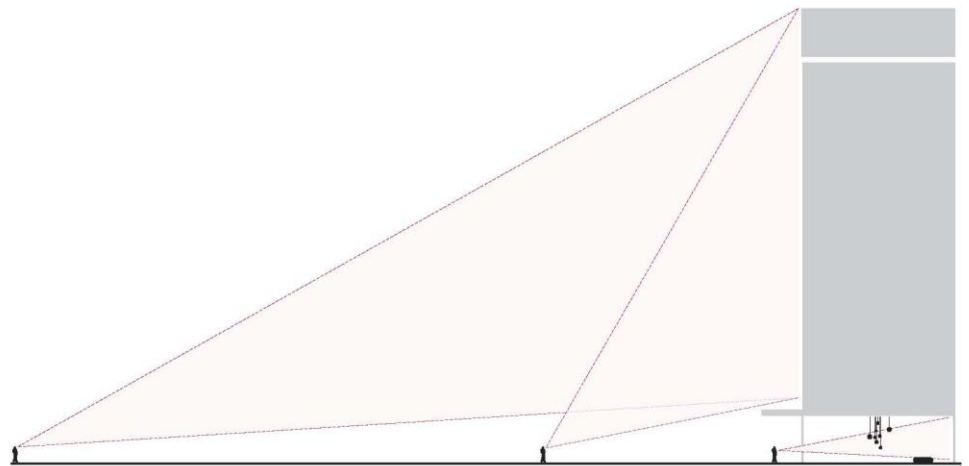

- Bruin-roze natuursteen conform IP Team CS
- donkere modulaire steen, Rotterdamse stijl: Centrum
- Grijs-roze natuursteen bestaand
- Basalt betonsteen conform IP Poortstraat / Conradstraat
- donkere bestrating, Rotterdamse stijl: Centrum
- Rood asfalt fietspaden conform CentrumStijl

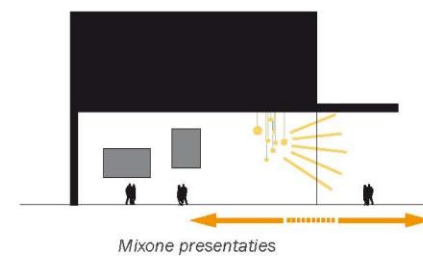
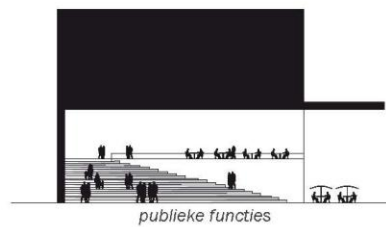
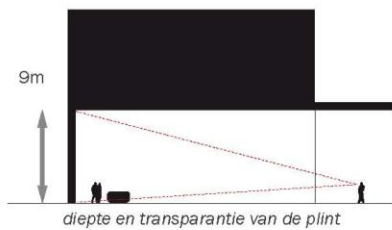
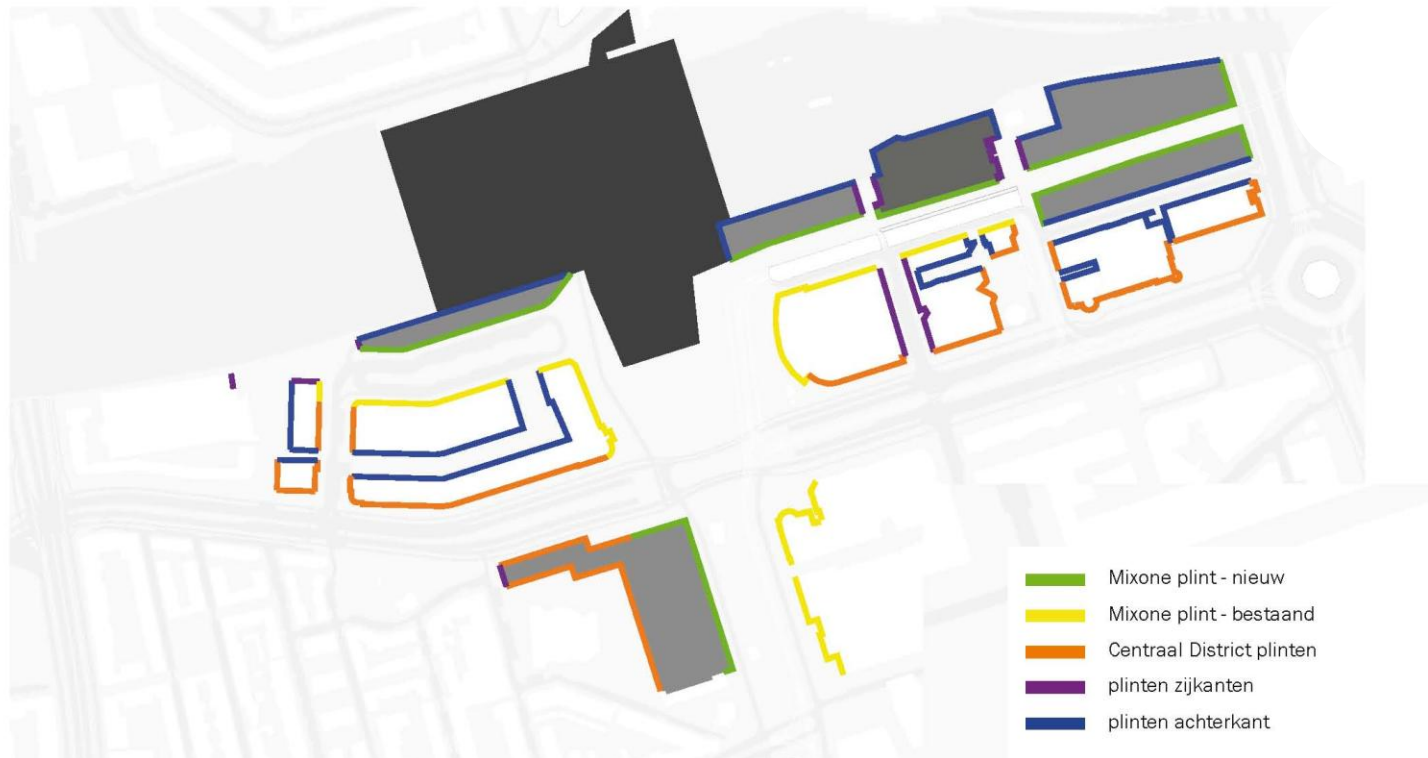
Beeldkwaliteitsplan CDR

Beeldkwaliteitsplan CDR

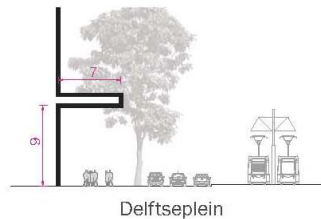
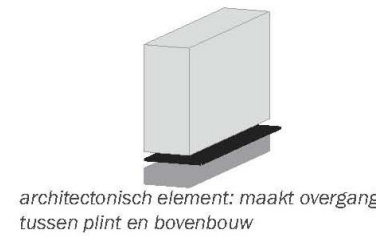
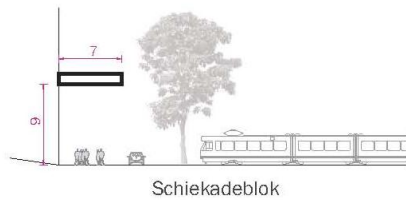
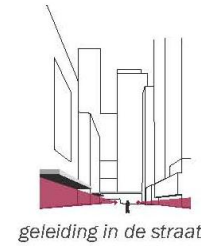
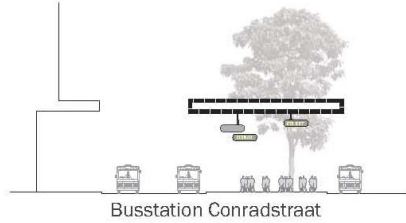
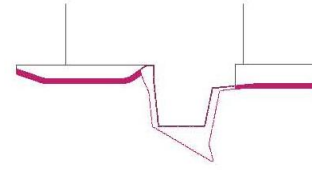
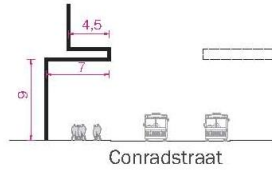
Beeldkwaliteitsplan CDR

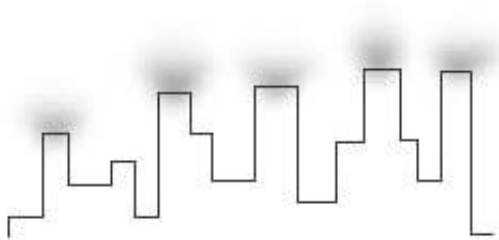
Beeldkwaliteitsplan CDR

Beeldkwaliteitsplan CDR

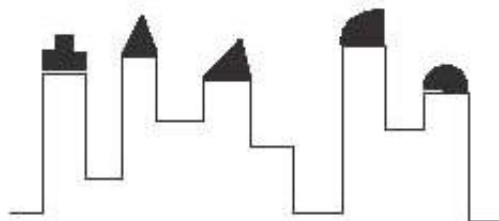
Beeldkwaliteitsplan CDR

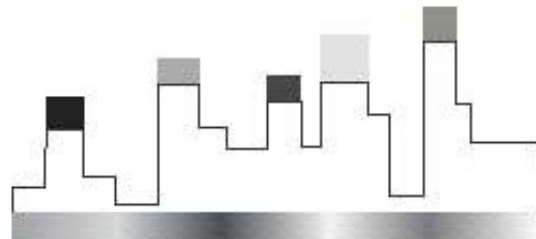
jaren '80
Honkong, Lichten

jaren '00
Dubai, Vornen

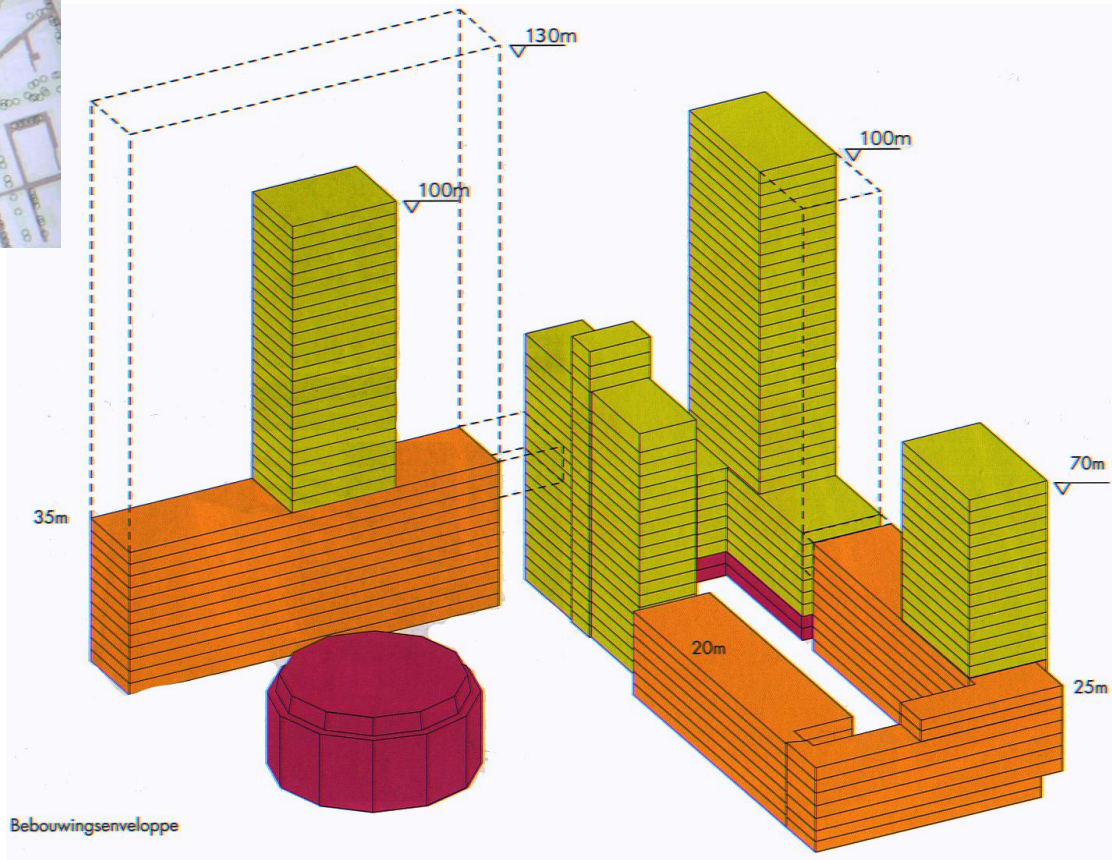
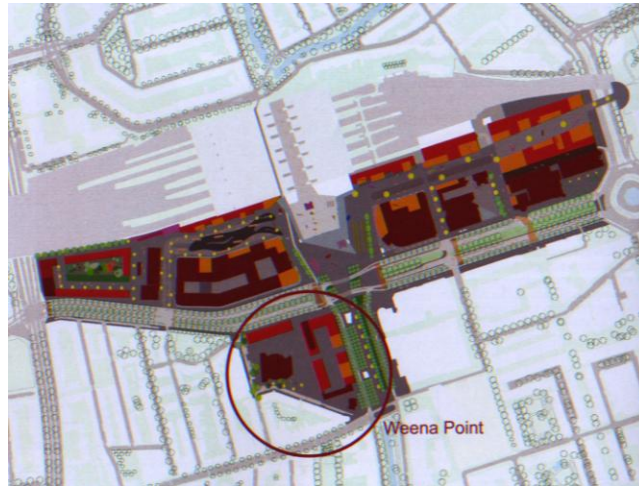

jaren '90
Vancouver, 'Hoeden'

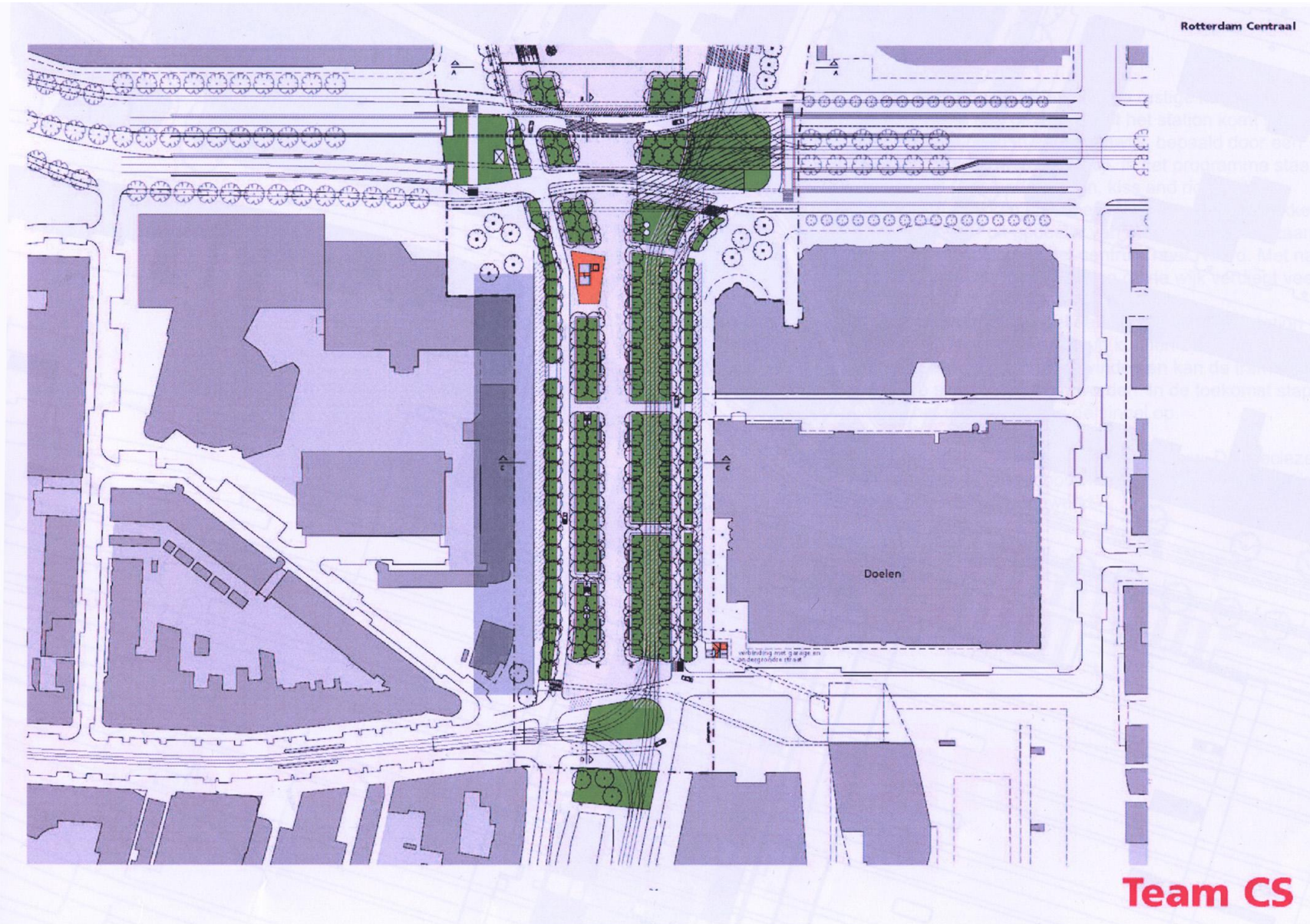

jaren '10
Rotterdam, **mixone**

Stedenbouwkundige randvoorwaarden

Inrichtingsplan

Inrichtingsplan

